

SLOVENSKO DOMOBRANSTVO

LETO I.
ŠTEVILKA

3

31.VIII.1944

Na ogled!

Amerikansko zračno strahovanje na Notranjskem

Poročilo očitvecev v sredini lista

Amerikanischer Luftterror über Innerkrain

Augenzeugenbericht in Inneren des Blattes

Z domobranci po Notranjskem

Prišlo je poročilo o zbiranju rdečih tolp; domobranci so se brž odpeljali na izhodiščno postajo.

Nachrichten von der Konzentration roter Banden sind eingetroffen; die Landeswehr auf der Fahrt in die Ausgangsstellung.

Z vojaško naglico so razporedili napadalne skupine in takoj odšli na pohod.

Mit militärischer Schnelligkeit entwickeln sich die einzelnen Angriffsgruppen zum Vorgehen.

Še nekaj hitrih odločitev.

Noch einige rasche Entschlüsse.

Povelje se glasi: »V sredino komunističnega gnezda!«

Der Befehl lautet: »Vorstoß in die Mitte des Komunistennestes!«

Signalisti dajejo znake težkemu orožju.

Winker geben den schweren Waffen das Signal zur Feuereröffnung.

Mit der Landeswehr durch Innerkrain

Še nekaj prijemov in top bo bruhal v cilj.

Noch einige Griffe und das Geschütz ist feuerbereit.

Težki minometalci pospešujejo divji beg rdečih »junakov«.

Schwere Granatwerfer beschleunigen die wilde Flucht der roten »Helden«.

Ostanek »hrabre NOV«, ki je prepočasi tekal. — Poročilo se glasi: Ljubljanska brigada in Notranjski odred razbita.

Der Rest der »tapferen Befreiungsarmee« konnte nicht schnell genug laufen. — Unser Gefechtsbericht lautet: »Laibacher Brigade« und »Stützpunktkommando Innerkrain« zer schlagen.

Foto: v. p. Pavlovčič, v. p. Planina

V pričevanje poznim rodovom

Slovesen pogreb prve skupine
junakov iz Grčaric v Ribnici

Kommenden Generationen zur Mahnung

Die feierliche Bestattung der ersten
Heldengruppe von Grčarice in Ribnica

Truplo župnika Turka Viktorja.
Der Leichnam des Pfarrers Viktor Türk.

Ostanki kapetana Kranjca Milana.
Die Überreste des Hauptmanns M. Kranjc.

UMRLI SO ZA SVOJ NAROD

Prihodnje dni bo poteklo leto od edinstvene izdaje v zgodovini, ki so jo 8. septembra lani zagrešili badoljevci, s katerimi so se takoj po izdaji zvezali slovenski komunisti in roko v roki začeli nato z napadi na slovenske borce. Turjak in Grčarice sta dve največji priči tega sodelovanja. Padel je Turjak, padle so Grčarice... Nekaj dni kasneje se je začel »kočevski proces«, ki se je končal s pokoljem v Mozlju. Tu je padlo že prve dni 96 najboljših slovenskih sinov, za njimi pa so se vrstili novi mučenci in doprinesli s svojo smrtjo najvišjo žrtev za svoj narod.

Deset dni po strašnem dogodku se je začel komunistični beg iz Kočevja. Tedaj so komunisti še nepomorne borce iz kočevskih zaporov, med katerimi so bili dr. Blaško Vinko, Pertot Boris, Menčinger, odpeljali na prisilno delo in od tod v Grčarice. Med borci na prisilnem delu so bili: Not Stanko, Kovačič, Marinčič Milko, Kemperle Bogomir, Prešeren Aleksander, Dubrovič Rado, Sijanec Ernest, kaplan Mavec, Jerman Marjan, Bačnik Marjan, Jesenovec Gabrijel, Čirič Gustelj, Babič Milan, Žargi Janez, Baraga, Cerne,

sestra Znidaršičeve za-ročenke. Ostalih 23 teles, ki so jih razen župnika Turka, katerega so prepeljali in pokopali pri Sv. Križu v Ljubljani, so našli v pol ure oddaljenem grobu v Bavdlah. Vse te žrtve so pokopali na novem delu ribniškega pokopališča v Hrvači. Bila je to veličastna žalna manifestacija, na kateri se je poleg številnega ljudstva, ki je spremilo junake na blagoslovljeno pokopališče, zbral ves slovenski narod in ob grobu žrtev obnovil prisego, slediti idealom, za katere so ti slovenski junaki darovali življenje.

Živi mrtvim junakom

(Poslovilne besede nadpor. Lenščaka ob grobu grčarskih junakov v Ribnici.)

Sladko in častno je za domovino umreti! To je vedel stari Rimljan, ki je v nešteti bojih zapisal to resnico s krvjo v svojo zgodovino. To ve danes v Evropi vsak vojak, ki se bori.

Ti, ki leže tu pred nami, so neme priče te zavesti. Ti so s svojo strašno smrtjo, z nečloveškim pokopom, zapisali z lastno krvjo v slovensko zgodovino to resnico. Te neme priče, in mnoge, premnoge, ki leže širom naše domovine, te priče nas uče in bodo učile in klicale in ponavljale vsem poznim rodovom na naši zemlji, da je sladko in častno za domovino umreti.

Te priče kličejo in bodo klicale pravično kaznen nad vse one pokvarjence, ki izrabljajo stisko nedolžnih in nevednih, da jih zapeljujejo, da se bore zato, da bi oni uživali.

Mrtvi junaki!

Tukaj sedaj mrtvi ležite,

ker tako je veleval domovine ukaz!

Tako so veleli naši vzori: domovina, narod, Bog!

Tako je zahtevala čista, neoskrunjena naša zastava, za katere vstajenje ste se borili.

Tako je zahtevala vojaška disciplina, da vržete iz zastave znamenja, ki še malo niso slovenska.

Tako je zahtevala domovina, da ji vrnete zastavo tako, kakor si jo je narod priboril v dolgih stoletjih svojega življenja.

Ovenčani s čisto tribarvnico, presvetlim simbolom domovine, odhajate kot zmagovalci.

Kot zmagovalci, ker ste s svojo smrtjo dosegli to, da so vrste, ki so vstale ob vaši smrti, dobile zastavo.

Kot zmagovalci nad življenjem, kot zmagovalci nad polovičarstvom in grdo sebičnostjo. Zato pa sedaj tukaj mrtvi ležite, ker tako je veleval domovine ukaz.

Domobranci, somišljeniki!

Ti mrtvi so nam vzor, so pot našemu delu. Za njimi korakamo mi v povečanih strnjениh vrstah in bomo korakali tako dolgo, »da rojak, prost bo vsak«.

Jakoš, Petrič, Pavlin, Žitnik, Pezdirc, kaplan Lavrih, Draksler, Štefe, Samec, Sketa, Leitgeb, Kračun Zvonko, Crtalič, Kajin, Klun, Krivic, Bregar, Borštnik, Bužga, Harb itd.

24. oktobra se je komunistično »sodišče« moralo znova preseliti. Zato so zločinci tega dne pomorili 25 borcev. Od vseh številnih ujetnikov je kasneje posrečilo uiti le 11 borcem — Jakošu, Petriču, Pavlinu, Baragi, Žitniku, Pezdircu, Mehletu, Drakslerju in kaplanoma Lavrihu in Mavcu. Kaplan Lavrih je ob priliki izkopa prve skupine 31 grčarskih žrtev največ pripomogel k identifikaciji trupel. Drugi dan po begu imenovanih so komunisti pobili pri Danah na Travnih gori od 43 ujetnikov še 39.

Izkop prve skupine grčarskih junakov (31), ki so ga izvršili dne 12. avgusta ribniški domobranci pod vodstvom nadporočnikov Boha in Lenščaka, je pričal, da je bil zločinski pokolj v Grčaricah grozen. Mučeniška telesa so bila polna odprtih in podplutb. Nekateri so imeli povsem izmalicene lobanje in čeljusti. Krčevito objeta telesa so pričala, da so mnoge vrgli v jame še v nezavesti, iz katere so se junaki kasneje prebudili in se v grozi oklepali svojih tovarišev v smrti. Zločinci so grobišče pokrili z vejevjem, nanj pa nasuli kamenja, da bi tako še živi mučenci ne mogli iz groba. V bližini grobov so ljudje našli najrazličnejše predmete pobitih junakov.

Pri izkopavanju prve skupine so spoznali kapetana Kranjca Milana, narednika Marina Eda, dijaka Marjana iz Ljubljane, župnika Turka iz Begunj, p. Placida Grebenca, Sandija, Jesenovca Gabrijela iz Vrhničke, Andoljška Janeza iz Jurjevice ter medicinca Grajfa iz Maribora.

V grobu pri cerkvi v Grčaricah je bilo 8 žrtev, ki so padle ob priliki bojev v Grčaricah: Kranjc Milan iz Ljubljane, Marin Edo iz Smarjete, Marn Mirko s Krke, Jakuš Bogomil, Ferline Marjan, trgovec Novak iz St. Petra, Virant Mirko in Izak. — Dijak Marjan je po vsej verjetnosti Marjan Ferline, Sandi pa Prešeren Aleksander.

Major Koprivica, poveljnik junaške grčariške skupine, je podlegel ranam v Ribnici, kjer so ga tudi pokopali. V grobu pri cerkvi je bil tudi Znidaršič Vlado, ki pa ga je že 22. septembra izkopala dr. Bojčeva,

Tako so komunisti vlačili po Kočevju slovenske borce, zvezane z vrvo, na zgodovinski »kočevski proces«.

● Ne užiga - Tone Fajfar . . .

Hotel si biti nekakšen rdeči prerok, Tone Fajfar, pa si pozabil, da laž še dolgo ni prerokba. Prav tako si se trudil biti komunistični propagandist, pa nisi vedel, da je propaganda pretežak zalogaj za tvoje revne možgančke, zakaj vsako gobezdanje še dolgo ni propaganda. Torej je že tvoj začetek bil povsem zgrešen.

Zadnje čase so ti tvoji komandanti povedali, da gre s slavno NOV salamensko slabo. Domobranci udarniki namreč niso kazali nobenega znaka popuščenja, ampak so vam kurili pod petami tako vztrajno, da je bilo tudi za takšne tekače, kot ste zbrani pri vas, malo preveč. Tudi prisilni mobiliziranci, ki ste jih pobrali po Štajerskem, Gorenjskem in Primorskem, so spoznali vaš dolenski »raj« in vašo komunistično »enakost« in se jim je po veliki večini začelo dozdevati preneumno, da bi za tvoje laži cepali. Začeli so — katastrofalno zapuščati vrste NOV in se predajati švabobrancem, kakor smo imeli čast čitati v nekem vašem zaupnem poročilu. Gotovo si ga čital tudi ti, kajne? — Navzlic vztrajni politkomisarski laži, da domobranci vsakemu odstrižemo glavo, ki se nam preda, prihajajo dan za dnem k nam, kjer vidijo, kako bedasta je laž tvoje obešenjaške propagande. Tolčejo se po glavi, zakaj že prej niso poiskali priložnosti za pobeg, da bi tako tem prej nekaj partizanskih uši ostalo brez pašnika, kar je edina nesreča, ki spremlja pobeg mobiliziranca iz komunističnih tolp. Veš, Tone Fajfar, tisti, ki prihajajo iz vaših vrst k nam, so pozneje naši najbolj divji domobranci, ker v njih gori še sveža potreba po maščevanju zaradi laži, ki so jih morali tako dolgo poslušati v gozdovih. Daki je zadnjič že imel priložnost, okusiti trdo pest dezertirjev iz NOV, katerim smo mi — po tvoje seveda — baje že zdavnaj odstrigli glave. Kaj boš rekel, če ti takole — na uho zaupam, da smo jih nekaj poslali nazaj v NOV, kjer bodo odprli pamet tudi tistim, ki še verjamejo tvoji — propagandi, da ne pobegnejo k nam in se dajo za tvoje laži pošiljati v prve vrste v gotovo smrt pred naše strojnice? No, sicer pa boš uspeh tega še sam videl... Tudi okoli tebe se namreč v nevarni bližini plazi... Kaj? — Nekaj, Tone Fajfar... Ne bodi nestrpen... Vse o pravem času. — Pika.

Če se zdaj — takole na štiri oči, da »ta višji« ne slišijo, zmeniva bolj zaupljivo, stoji stvari za NOV prekleto slabo? Švabobranci besnijo, ti hudičevi Angleži pa tudi samo gobce otresajo... in le nase gledajo. Ti pa stiskaš pest in groziš proti otoku: »Le počakajte, tudi za vas še pride obračun z nepremagljivo NOV...« — In Sovjeti so tako daleč... »Toda voda teče v grlo.« teptajo z nogami preplašeni operativni. »Situacijo reši, tovariš Fajfar!« In brihtna glavca Tone Fajfar si je dejal: »Čak mal!...« Uedel se je, si podprl ušivo bučo z maščevalno stisnjenimi pestmi in se zamaknil. Pa je pogruntal: »Ta bo prava... Domobranstvo bom razkrojil. — Tako bo šlo...« — Vzel je v roke zemljevid, premeril svetovne fronte, ki so malenkost v primeri s pomonom porušene dolenske proge, in uganil: »Nas in Rusov je 200 milijonov...« — Podlaga je torej že tukaj. Ni vrag, da ne bi šlo. Na delo torej!

Zapovedal je Tone Fajfar in terenci so jezike moleli iz zasopljenih gobcev, zakaj povelje se glasi: Razkroj domobranstva! — Kaj? — No da, v vojski so povelja kratka in jedrnata. »Domobranstvo je treba ob dvanajsti uri razkrojiti, ker nas bo sicer vrag vzal.« — In preplašeni terenski odbori so spraševali: »Kako?« — »Kakor koli! Samo razkrajajte... Hudiča...«

Pa je začelo deževati najrazličnejšega — »razkrajanja«, da so bili cele tedne gozdovi in poti nastlani z gobezdanjem o sporazumu med Subašičem in »stričkom Titom«, o priznanju NOV kot edine narodne vojske Jugoslavije s strani »smrkavega petokolonca in uzurpatorja, kralja Petra«, ki so mu pred dobrim poldrugim mesecem po Beli Krajini na mitingih še tako vztrajno prepovedovali povratek v domovino, pa o grozotnih vojnih poročilih, da so se celo terencem, ki so jih fabricirali, ježili lasje, pa o nekakšni dvanajsti uri za domobrance, pa o njihovem grešnem izdajalstvu, pa o spreobračanju na pravo pot... Joj, bilo vam je pozivov za prestop k NOV, bilo je zadnjih opominov, obljub in »amnestij«, groženj in tehtnih dokazovanj, da bi se tudi v tvoji prazni buči, Tone Fajfar, vse zmešalo, če bi videl, kolikokrat si je vse to nasprotovalo in se medsebojno — demantiralo. — Toda, kaj za to! — »Orkaš... Samo razkrajajte! Razkrajajte že vendar hitreje, ker se bliža dvanajsta ura, domobranci pa nas še vedno dušijo... Vedno bolj,« so prihajala tvoja mrzlična povelja. — In terenci so — razkrajali, kar se je dalo. Tako zaverovano, da mnogi še vedeli niso, kdaj so se znašli — v domobrantskih zaporih. — »Toda, kje so domobrantski dezertirji? Kje? — Pišite vendar njihovim družinam, naj jih pripeljejo na pravo pot, ker nas vrag že jemlje. To je vendar edina narodna dolžnost, da nas rešijo! — Obljubljajte, prosite, jočite, ponarejajte pisma — razočaranih domobrancev. Saj je vse eno,

če se vam bodo vsi smejali. Vi samo hitro razkrajajte! Sila je, sila... Vtihatopite se v njihove vrste, delajte jim strah pred bodočnostjo, vlačuge jim obesite na vrat, plačujte pijačo, denuncirajte jih Nemcem, pogajajte se s strankarji proti domobrantski enotnosti in disciplini ter proti Rupniku, fingirajte — ilegalno, lovite ljudi na limanice, vse, vse... korita so že pripravljena. — Skratka, razkrajajte, razkrajajte, hudiča, ker nas bo drugače res vrag vzal, če ne bomo ustvarili pogojev za druge Grčarice in drugi Turjak...!« — In... in...??? No... in...? — Nič... —

Ubogi Tone Fajfar! Ze si gledal zaskrbljene in preplašene obraze domobrancev, kako s trepetom berejo umetnine tvojih terencev in kot mravlje drvi v dolgih vrstah naravnost v gozdove. Ti nesramneži pa pravijo tej tvoji »propagandi«, kakor imenuješ ti to godljo, v katero sta s Kocbekom zllila vso kislico svojih zaudarjajočih možganov, — solata. Ko bi ti le vedel, kje je zdaj vse to? Tam, Tonček Fajfar, veš, kamor spada! Naši fantje so namreč iztuhtali, da je škoda naših še tako starih časopisov za takšne namene, ko so tvoji terenski odbori poskrbeli za cele skladovnice kar primernega papirja. Naši časopisi bodo raje romali v »osvobojeno ozemlje«, da bodo ljudem pripovedovali o »junastvih« in »zmagah« bežečih komunističnih tolp, čeprav te bo potem zopet črvičilo po črevah zaradi tega in boš na vse strani grozil s smrtno kaznijo za tiste, ki jih bodo brali. — Res, kakšna grozodejstva si »špogajo« ti domobrantski packi, ki nimajo čisto nič krščanskega usmiljenja v sebi! — In ti tepec, Tone Fajfar, jim daješ še priložnost za uganjanje takšnih strahot... — Kje pa so dezertirji? Kje je razkroj? — Nič! — Ne užiga — Tone Fajfar... Ko bi to prej vedel!

Vsa ta velikopotezna akcija je torej žalostno propadla. Res ti ni nič drugega preostajalo, kot da si sam — posegel vmes. »Zdaj jo pa imam,« si si mislil, in napisal lepa, zares lepa »Pisma domobrancem«, pa še obliko lične knjižice si jim na koncu dal. Vseeno ti je zopet žalostno spodletelo; Zakaj dezertirjev še ni bilo, domobranstvo še ni bilo razkrojeno, Daki pa jo je takoj nato cvrl kot obseden... Da, da, Tonček, prav nič se ne čudim, če me v svojih pismih imenuješ — »junaka lepih in votlo donečih besed«. Kako drugače naj bi pač moje besede bobnele po tvoji glavi, če ne — votlo? Očitaš mi, da si ne upam čez ljubljanski blok — brez oboroženega nemškega spremstva. Za velikega gospoda me moraš smatrati, če mi pripisuješ spremstvo, ki ga nima — niti tvoj vroče ljubljani general Rupnik, kadar se mu kot staremu lovcu zahoče malo sprehodov po naših gozdovih,

V kočevskih gozdovih

V kočevskih gozdovih
leži poklapan
in bridko razmišlja
en star partizan.

»Je zmaga zgubljena; —
ni upanja več.
Oh, kam bom zdaj zbežal,
ko vse je že preč...«

Je slaba menaža,
še slabši bo lon.
Le zase zdaj šparam
še zadnji patron...«

ki jih baje vaša NOV povsem obvlada. Še drugega kozla si ustrelil, ker te ob tej priliki zopet moram spomniti na Javorovico na Gorjancih — zate kraj nesrečnega imena, kjer je IV. bataljon Cankarjeve brigade do zadnjega moža spatil krvavi pot, in kjer sem bil — brez nemškega spremstva... Še nekaj. Si zadnje dni kaj govoril z Dakijem in z ostanki Ljubljanske brigade in Notranjskega odreda? Vsi ti so ti menda povedali, kako so domobranci — dezertirali proti njim, pa jih noben hudič ni maral počakati; še svetla zvezda Daki ne... Vidiš, gobezdavi Tonček, to so tisti domobranci, ki so se mirno pustili — razkrajati in ki so brali tvoja »Pisma«. Vsi ti poslušajo tudi moje besede, s katerimi pojem — po tvoje — hvalospeve »staremu mrhovinarju«, kakor ti misliš, da v živo »zezaš« našega generala Rupnika. Pa tudi to ne užge, Tone Fajfar, zakaj s to oznako si namreč na nepravem mestu povedal — resnico! To je namreč Rupnik v resnici, odkar se narodu v dobro peča s tebi slično tovarišijo, katere se nobeden drugi ni upal lotiti, da si ne bi — rok umazal. Vidiš, tepček, prav zato vse pošteno ljudstvo hvali Boga, da ga imamo, in prav zato mu vse pošteno ljudstvo zaupa, ker ve, da je prav vse, kar govori in dela, ker je potrebno! Vsi ostali tvoji »propagandni« — vici o generalu Rupniku, kakor prestop v pravoslavno vero, petokolonstvo, izdajalstvo, prodaja načrtov utrd, menjavanje imena itd., itd., itd., kar si pač mogel skuhati v svojem praznem piskru, so namreč tako jetični, da bi užgali samo še 1941. leta, ali kvečjemu do poletja 1942. leta, ko si takšnim lažem priboril verjetnost in veljavo s kroglo, ki ti jo je dal Savojec. Ker si menda že sam spoznal prozornost takšne »propagande«, si se potrudil, da bi nam Rupnika v svojih »Pismih« in letakih — denunciral Nemcem. Tonček, nemoderno! To je bil šlager 1941. leta, ko se je tvoja družčina bratila z apeninskimi ritolizniki. Narod naš dokaze hrani...

V strašni skrbi za svojo NOV se torej na vse mogoče načine trudiš, da bi o dvanajsti uri domobrance — spravil na pravo pot. Res lepo od tebe to, da ti je tako po skrbi naša usoda. Zato so za pravično povračilo naši fantje poskrbeli tudi za usodo vaše »nepremagljive« NOV. Ti, ki si dobro informiran o vseh svetovnih dogodkih, boš najbrž tudi vedel, če se je Daki že ustavil. In to boš tudi menda vedel, da se je v zadnjih štiri-najstih dneh samo domobrancem prijavilo 119 prisilnih mobilizirancev, ki so se jim že odprle oči in so dezertirali iz NOV. Koliko se jih še skriva po gozdovih, kjer so se pridružili skrivacem, ne vemo. Ti boš to menda bolje vedel, ko boš »ta višjim« poročal o sijajnem uspehu svoje »propagandne« akcije za razkroj domobranstva. Nad tem si se nekoč že tudi hudoval, da general Rupnik imenuje te može in fante za najboljše sinove svojega naroda, ker brez vsake podpore, povsem odrezani od naroda prenašajo strahotne napore v borbi proti komunističnim tolovajem. K temu smo ti v zadnjih 14 dneh ujeli 162 hrabrih tekačev, življenje pa je dalo za tvoje laži 634 prvoboriteljev rdeče revolucije. Med njimi je precej lepo število »ta višjih«, za katerimi boš zopet moral pisati solzave posmrtnice. Toda Križevih, Meničaninovih, Stamenkovičevih in Vuletovih fantov to

ne bo nič ganilo, da ne bi še bolj udarili po ušvih beticah. Da, da, Tonček, tudi Vule je med temi. Veš, to je sin generala Rupnika, če še nisi pozabil, tisti, o katerem si ti že tolikokrat po Gorenjskem in Štajerskem, kjer ljudstvo nima priložnosti, da bi na samih »zmagah« vaše »vojske« zagrabilo tvojo laž za kratke pete, trobil, da je streljal na svojega lastnega očeta in se kar s celim bataljonom predal strašni komunistični »vojski«... Da bi ti ljudje bolj verjeli, si znal povedati celo to, da se je to zgodilo prav na Blegašu. Zalostna ti mati...

Ko si že tako bister, bi te nekaj prosil. V Ljubljani imamo še nekaj gospodov, ki se skrivajo na raznih »položajih«, kjer v imenu NOV — z visokega poskušajo ovirati naše delo. Mogoče bodo tebi bolj verjeli, da tudi zanje vemo. Povej jim, da smo jim usodo že izmerili. Pride čas...

Za konec me muči še majhna radovednost. Povej mi, zakaj komunistična drhal čez drn in strn teče iz Istre? Prenestrpen sem namreč, da bi čakal do konca vojne, ko nam bodo trohneči ostanki NOV razjasnili tudi to. — Še to mi povej, kam boš šel, ko bo naš narod tebi in ostali tvoji tovarišiji plačeval po zasluženju, če te že prej ne bo zadušilo tisto, kar se plazi tesno tudi okoli tebe...? Če si tako brihten, da boš to pogruntal, reši še tale rebus.

Ti bom pomagal reševati. Prvo je lepo z vazelino namazano, da bo hitreje zdrknilo skozi votlo črepinjo, drugo je predvojna roba, da se ne bo utrgalo. Eno ali drugo je namreč pripravljeno zate in za tvoje tovariše kot plačilo za vse vaše »osvobodilno« delovanje; za laži, s katerimi poganjate nedolžne prisilne mobilizirance v smrt; za sodelovanje z legendarno italijansko cesarsko vojsko, s katero ste tekmovali, kdo bo uničil več slovenskega narodnega premoženja, pobil več poštenih Slovencev in pripravil več pogojev za pogin našega naroda in izvedbo komunistične revolucije; za tvojo, s krvjo nedolžnih Slovencev zabeljeno propagandno godljo, ki si jo kahal leta 1941., ko so ti Slovenci še verjeli in drli v nesrečo; — za »razkranjanje« domobranstva in — tudi za »Pisma domobrancem«!

Veš, Tone Fajfar, tvoj humor res ne užiga. Domobranstvo se navzlic največjim tvojim naporom še za las ni premaknilo s svojega stališča in v svoji disciplinirani enotnosti bo končno — razkrojilo tvojo ljubljeno NOV! Da, da, Tonček Fajfar, Bogec se ne da voditi za nos. Ti, ki si bil nekoč »krščanski socialist«, boš že to vedel, posebno, ker si — vsaj zdi se mi tako — nekje sam zapisal te besede. — Por. dr. Stanko Kocipec.

Štab
XVIII.Div.NOV in POJ
Operativni odsek
Na položaju, 15.8.1944.

Glavnemu štabu NOV in POS.
Štabu VII.Korpusa NOV in POJ.
Na položaju.
=====

IX. SNO brigada se nahaja na položaju GOLO z nalogo izvedbe nadaljnjih načrtnih akcij. VIII. SNO brigada se nahaja na položaju VISOKOK z istimi nalogami.

Poročila: Operacijska poročila za dan 13., 14. in Vam pošljemo, ko jih prejmemo od naših poedinih edinic. Akcija, ki se je veršila na tunel in Škofljico ni popolnoma uspela, ker je sovražnik napravil na tem sektorju za v teku same akcije močne koncentracije vojaštva iz bližnjih in tudi oddaljenejših postojank. Poročilo o akciji bomo poslali, ko bomo celo zadevo točno preiskali v pogledu izgub ljudstva kakor tudi materijala. Ker so bile naše edince na povratku iz akcije pri tunelu in postojanki Škofljica napadene od večjih sovražnih kolon, sp morale voditi za njimi težke borbe, pri čemer so se nekateri deli enot prebijali v raznih pravcih. Radi tega brigade še niso popolne v pogledu moštva. Iz sektorja, kjer se sedaj nahajamo smo poslali več patrol na prejšnji sektor v svrhu prikupljenja moštva. Pustili smo tudi pri odhodu iz prejšnjega sektorja to je v noči 14/15 obveščevalni vod z istimi nalogami.

Smrt fašizmu - Svoboda narodu!

Načelnik štaba, kapetan [Signature]

v.d. šef odseka: [Signature]

Line Dub:
MRTVI DOM

Za gozdom na desni strani Krke je nebo preletel rdeč blisk in nekaj sekund pozneje se je noč stresla od silovitega groma. Istočasno je med Ratnico in Bovljekom temno nebo presekala raketa, se svetlo razžarela nad gozdovi in ugasnila. Ludve je trenutek brez misli strmela v ugašajoče iskre, potem je v dolgih

korakih planil čez grmovje, obstal pred oficirjem in s suhim grlom javil:

»Četa napadena! — Prosi za pomoč!«

V temo so udarila kratka ostrá povelja, orožje je zažvenkljalo in pobočje hriba proti Krki je zašumelo od stotin okovanih čevljev, ki so zadevali ob grmade, štorovje in suho listje.

»Stotnik Perun čez Draščo vas in preko Malega Rilca! — Stotnik Valkun čez Marinčo vas, Kuželjevec in Bovljek! — Smer Ravni dol!«

Ludve je zavil s kolono na levo proti Drašči vasi. Zaspanost, ki mu je prej hromila ude, se je umaknila mrzličnemu nemiru, ki ga je vsega prešinjal z lahnim drgetom.

Za hribom nad Klingarjevim klancem se je divje krohotala strojnica. Vmes so gosto prasketale puške, drdrale brzostrelke, kot bi nekdo zdaj pa zdaj z veliko naglico iztresel na lesen pod poln koš suhih lešnikov, mine so zvenčale in momljale skozi noč, v kratkih presledkih so bobneče eksplozije trgale temo. Visoko pod zvezdami so se vedno pogosteje vžigale rakete.

Na obronku gozda nad Draščo vasjo, kjer se pot prične vzpenjati v strmino proti Malemu Rilcu, je kolona prešla v strelce. Ludve je snel brzostrelko s pleč, jo pripravil za strel in povetil luknjičavo cev k tlom. Skupaj z ostalimi se je tiho pogreznil v globino gozda, se zapletal v korenine in usehel srebro, se opotekal čez skalovje in se tipaje izogibal raskavim, s smolo oblitim deblom smrek, v čigar vrhovih je enakomerno šumel veter. Spodaj v Drašči vasi in nekje v Klečetu ali Tolčanah so lajali psi, ki jih je vznemirilo streljanje. Sleherni hip je skozi gozd odjeknil rafal iz strojnice, se lovil med grmovjem in debli kot razposajen smeh in se končno zlil z enoličnim šumenjem vetra. Na desni in levi so okovani čevlji škrtali ob grmade, suha odlomljena veja je počila pod korakom, grmovje je praskalo ob čelade, da so kovinsko zvenčale, tu pa tam je polglasno ostro povelje od ene strani preletelo vrsto in se na drugi strani oddaljilo v nemirno temo.

V gostem grmičevju na pobočju Stražnega vrha je Ludve poiskal varen zaklon in se prihulil k tlom. Stisnil je brzostrelko k desni rami in mirno obležal. Prsti, ki so se trdo oklepali mrzlega jekla, so mu rahlo drhteli. Pod prepotenim čelom so mu vrtale do bolečine razpaljene misli.

Spodaj v dolini so iz vseh strani sikali dolgi ozki zublji plamenov. Nešteto strojnic je iz razbeljenih jeklenih ust sipalo rane in smrt nekam v noč. Ludve ni vedel kam. Samo eno je čutil skoraj podzavestno: Ravnemu dolu grozi nevarnost! —

Preko njegovega doma sikajo izstrelki, tulijo mine in granate! — Preko doma, ki ga osem mesecev ni videl!

Od Kala in Bovljeka se je iztrgal razbesnel krik. Kakor rjovenje razdražene živali so hripavi glasovi parali temo:

»Domobranci! — Obkoljeni ste! — Pobijte oficirje in se takoj predajte! — Nikomur se ne bo nič zgodilo!«

Iz doline je nato prešerno zavriskalo desetine grl in zvenčel glas se je zasmejal:

»Ne moremo se vam predati! — Ste predalec od nas! — Malo bliže pridite, da vas vidimo!«

Zadnjih besed Ludve skoraj ni več slišal, ker je na rdeče položaje zalajalo desetine strojnic. Mine so padale kot toča, grizle skalovje in prst in trgale kolesa okrog sebe. Dolino je napolnil peklenski trušč, iz katerega je razločil krike smrtno groze, pomešane s kletvami in hropenjem umirajočih.

»Četa naprej! — Juriš! — Hura!«

Črne postave so se sklonjene k tlom z divjim krikom na ustnicah pognale po strmini navzdol. Ludve je bil med njimi. Brzostrelko je tiščal v levici, desnica pa je krčevito stiskala lesen ročaj granate. Preskakoval je skalovje, se zadeval ob štorovje posekanih smrek, grmovje ga je bilo po licih, pot mu je lil po čelu, ga žgal v oči in se lepil po licih. Drvel je po pobočju navzdol in se ni mogel domisliti, kaj se godi okrog njega. Tam nekje spodaj v rjoveči temi je ležal Ravni dol, tam je bil njegov dom in tja doli se je valil plaz teles in orožja. Kaj je tam spodaj na dnu doline, tega Ludve ni mogel dognati. Videl je samo bliškanje strojnic in pušk, plamene bomb in min, slišal je kričanje, ki je včasih prehajalo v tuljenje, včasih v prošnje in jok, v ječanje in grgranje prestreljenih grl.

Ko je skočil preko zadnje grmade na cesto in se v trenutku nagonsko obrnil proti Ravnemu dolu, je tam šinil pod nebo visok plamen. Nekajkrat je tipaje obliznil zid in streho hiše, potem se je razgorel kot velik kres in s pošastnim sijem napolnil dolino. Za hip je Ludvetu zastala sapa, orožje mu je zdrsnilo na tla, zgrabil se je za glavo in kriknil:

»O, Bog! — Gori! — Naša hiša gori!«

Potem je pobral brzostrelko, si trdneje pripel čelado na glavo in se kot blazen pognal po dolini.

Izza grmade ob cesti je siknila bomba in se zakotalila nekaj korakov pred njim po prašnih tleh. Padel je v jarek in se stisnil k zemlji. Steber zdrobljenega kamenja in prsti, pomešan z vročim vonjem po ekrazitu ga je obrizgal po obleki in obrazu, toda že naslednji hip se je pobral, ofresel prst s sebe in dirjal naprej.

Od kozolca na vrtu sosednje hiše so skočile proti njemu razcapane postave s puškami v rokah in ga s krikom: »Predaj se! — Predaj se!« skušale obkoliti. Za migljaj oči se je ustavil, dvignil brzostrelko, sprožil v gručo in že je čez kup teles, drgetajočih v krvi, zdrvel proti zaprtim vratom svojega gorečega doma.

Pri novem kamnitem vodnjaku na dvorišču ga je vrglo nazaj. Povetil je brzostrelko kakor začet od nenadne omedlevice in

z grozo zastremel predse. Tam je stal njegov brat Jož s puško v rokah in s partizansko kapo na glavi. V svitu požara je Ludve mogel videti na njegovi ožgani obleki in posmojenem obrazu sledove krvi.

»Jož! — Jož!«

Se nadaljuje na 9. strani

Slovenski narod spoznava „osvoboditelje“ Das slowenische Volk lernt die „Befreier“ kennen

To so „vojaški“ cilji, ki so bili žrtev divjaškega ameranskega napada na Borovnico dne 26. avgusta 1944. Je to pomoč, ki naj jo imperialistični „zavezniki“ prinesejo slovenskemu narodu?

Das sind die „militärischen“ Ziele, die dem amerikanischen Willkürangriff am 26. August 1944 auf Franzensdorf zum Opfer fielen. Ist das die Hilfe, die die imperialistischen Zweckverbündeten dem slowenischen Volke bringen wollen?

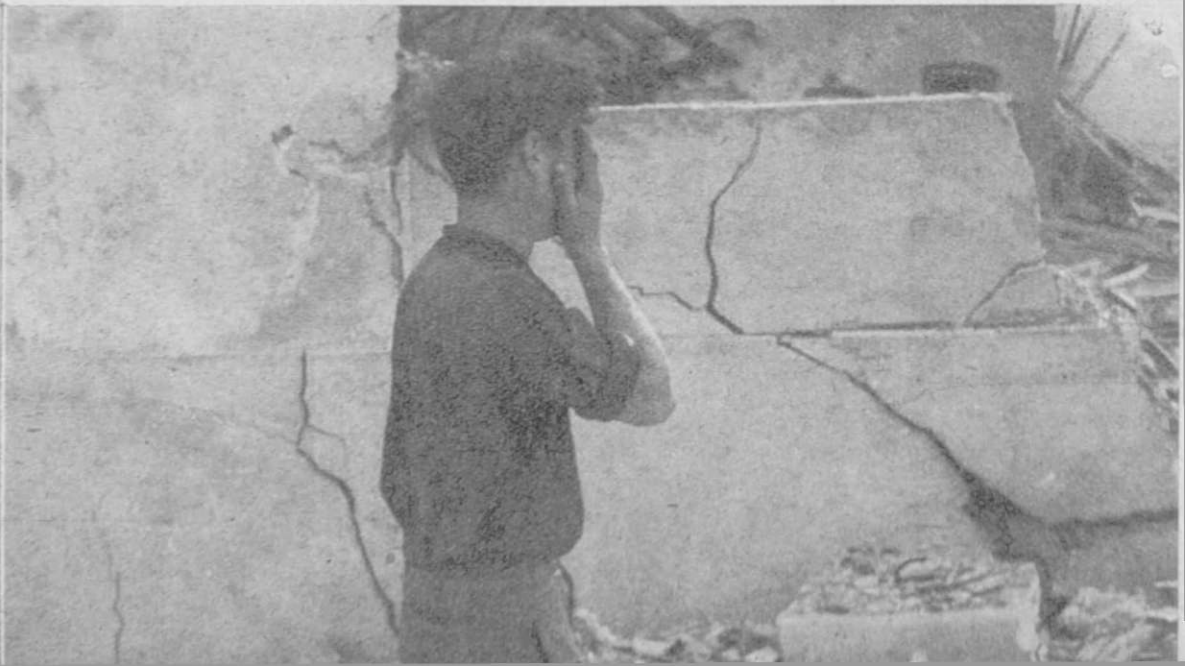

42 Mrtvi Slovenci obtožujejo

Kot pri vseh angloameriških napadih so tudi naši otroci in žene morali doprinesiti največ žrtev. — V nekaj trenutkih je bil uničen sad njenega in dela prednikov. — Poln bolečine stoji mladi Slovenec pred ruševinami svoje domačije. Toda vse to še ne bi bilo nič, če ne bi pri tem našli smrti najbližji sorodniki.

Wie bei allen anglo-amerikanischen Angriffen mussten auch hier Kinder und Frauen den weitaus größten Teil an Opfern bringen. — Der Erfolg eines Lebens voller Arbeit und Mühe wurde in einem Zeitraum von Sekunden genommen. — Schmerzerfüllt steht dieser junge Slowene vor den Trümmern seines Heimes. Was würde es ihm bedeuten, wenn nicht nächste Familienangehörige dabei den Tod gefunden hätten.

43

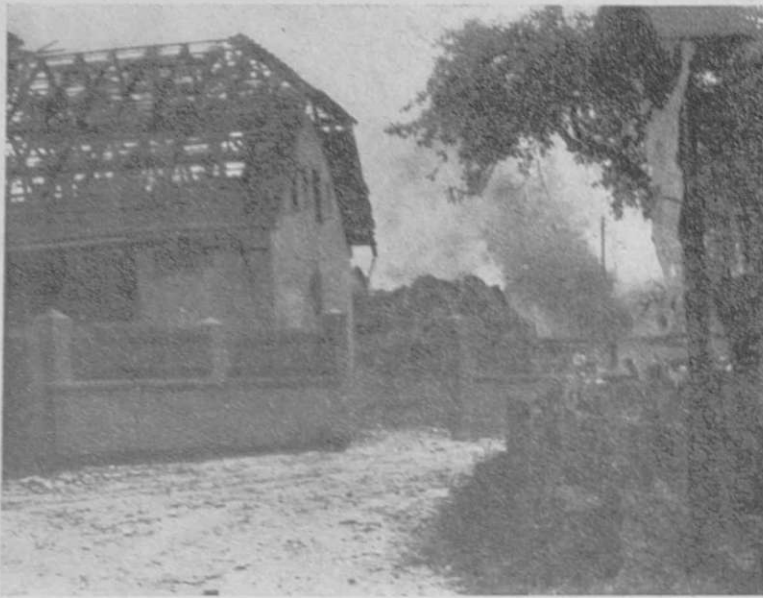
Die toten Slowenen klagen an

Vrnila se je v domačo vas in njen pogled je bil groze poln... Truplo njene matere, ki so ga razmesarile amerikske bombe, so slovenski domobranci, nemški policisti in civilisti potegnili izpod ruševin njenega doma.

Soeben in ihr Heimatdorf zurückgekehrt, bietet sich ihr ein Bild des Grauens... Von amerikanischen Bomben zerfetzt, wird der Leichnam Ihrer Mutter aus den Trümmern ihres Hauses von Landeswehr, deutschen Polizeimännern und Zivilisten geborgen.

Obtožujemo

Dim, ki se je vil v nebo in smo ga videli iz drvečega avtomobila, nam je naznanil, da v Borovnici gori. Brzostrelke, ki so slonele ob sedežih, bi se zdele, kakor da jih imamo s seboj za parado. Vendar smo jih vzeli s seboj premišljeno, prav tako kot omarico z ovoji in razkuževalnimi sredstvi. Ko smo v našem uradništvu zvedeli, da so Angloamerikanci obsuli z bombami Borovnico, smo se v hipu zavedli, da so med komunističnimi krdeli in temi zračnimi ustrahovalci v uničevanju tesne zveze, katere zahrbtni Jud ne le blagoslavlja, temveč daje tudi vsemu uničevanju Evrope svoje smernice. Kako bi si naj sicer razlagali, da padajo od bomb nedolžni otroci in starke. Prav lahko bi se zgodilo v tem primeru, da bi se preko ruševin in zoglenelih trupel vsula iz gozda rdeča krdela in izkoristila tako žalostno priliko zase.

Goreča stavba v sredi vasi je bila nekoč hlev, sedaj gorijo tudi njeni zidovi in domala vsa živina v njej. Stene so se pretvorile v maso, nalik lavini.

Na klanecu stoji reševalni avto in ne more naprej, ker ležijo čez cesto goreči tramovi. Domobranci s puškami čez ramo hitijo in v kratkem času očistijo cesto, da lahko rešilni avto s težkimi ranjenci odbrzi v ljubljansko bolnišnico. Skozi okno vidim ženo z obvezano glavo in blodnimi očmi. Mlad fant z obvezanim vratom s težavo premaguje bolečine in si pomaga s tem, da krčevito tiska pesti.

Ob gorečem hlevu teka obupan starejši fant. Ko pride še brat, bruhmeta oba v jok in skušata v objemu skupno preboleti mrtvo mater. Potem jokata krčevito kot otroka. »Tukaj v hlevu so bili mati,« kriči eden izmed bratov, »in sedaj so zgoreli!« Vročina, ki prihaja iz ognja, je velika in težko se vzdrži v bližini.

Čez nekaj časa so se zaslišali glasovi, da so našli mater. Pokrita leži s strešno opeko ob zidu, kamor jo je vrgel zračni pritisk. Domobranci odkopavajo razmesarjeno truplo. Bratje in sestre planejo zopet v silen in krčevit jok. Ena hčer se zruši od bolečine domobrancem v naročje. Ko gledam truplo in vidim skozi raztrgano obleko, kako je razmesarjeno, slišim pri tem, kako ti fantje in dekleta jokajo kot bi bili stari deset let, se nenadoma domislím tako mrtvo svojo mater. Truplo te stare žene in misel na smrt, ki je lahko tako hitra, me sila zagrabí, obenem si zagotavljam, da svoje matere ne bi tako razmesarjene sam nikoli gledal.

Za cerkvijo gori druga hiša. Tudi tukaj je ubita gospodinja. Prinesli so jo v kuhinjo, v sobi pa pripravljajo mrtvaško posteljo. Delajo, jokajo in tožijo. Pes, ki leži na pragu, je brezdvomno občutil vso tragedijo in prav dobro ve, za kaj gre. S povešeno glavo odide nekam proti skednju.

Ko spregovorimo nekaj besed z reševalci in sosedi, padajo kletve na račun »prekletih Judov in angleških kramarjev, ki so vedno taki bili in ostanejo,« kakor je rekel priletel možak s privihanimi brki.

V grapi so padale rušilne bombe, ki so hiše dobesedno odpihnile. Dva otroka, ki ležita v bregu, sta presunila vse prisotne.

Straža pred vojašnico stoji, kakor da se ne bi zgodilo nič in da mora pač vojaška dolžnost biti izpolnjena vedno in ob vsakem času.

Ko se ozrem iz avtomobila, vidim jokajočo ženo, ki si briše solze z robcem. Še bolj v ozadju pa se vzpenjajo v nebo strahotni in preteči zublji, kakor da bi hoteli združiti v sebi bolelost vseh trpečih in kričati, da bi jih slišal ves svet, da bi jih slišali tisti, toliko opevani »zavezniki«, tisti, ki podpirajo kužno klico na našem narodnem telesu, dajejo vso podporo komunističnim krdelom, tisti, zaradi katerih smo šli v vojno, ki nas je privedla do strahotnih računov, da bi jih slišali, kako kričijo: »Obtožujemo«

Ljenko Urbančič.

Prezident general Rupnik, ki je med prvimi pohitel na kraj groze, očetovsko sočustvuje nad bolečino prizadetih rojakov

Mit väterlichem Mitlempfinden nimmt Präsident General Rupnik, der sofort an die Stätte des Grauens eilte, Anteil an dem Schmerz der betroffenen Volksgenossen

Vojna proti boljševizmu in njeni nauki za Evropo

1. Vojaški uspehi.

Pod silnimi udarci je bil uničen že v poletju 1941 večji del boljševističnih vojaških edinic. Zasedena ozemlja Finske, Baltičkih dežel, nekdanja poljska in romunska ozemlja in precejšen del Ukrajine so bila v nekaj mesecih osvobojena. Ves svet je pričakoval padec sovjetskega režima, vendar se je Stalinu posrečilo, da ga je v zadnjem trenutku rešil. Strašni boljševistični zaslužni sistem, ki bi za evropske narode že davno ne bil več izdržljiv, je začel kazati na organizatoričnem in tehničnem področju prve sadove. Boljševistično vodstvo je lahko dovažalo na bojne poljane vedno nove rezerve.

Danes vemo, zakaj se boljševistični vojak tako nestrašno bori. Ni samo teroristična disciplina njegovih komisarjev tista sila, ki ga goni v boj, kot je v prejšnjih stoletjih njegove prednike, katere je njihovo vodstvo vzgojilo v raznih zmotah, da so se borili za neki socialistični raj bodočnosti. Je to staro vodilo ideje svetovnega zavojevanja, oblečena tokrat v boljševistično oblačilo, ki nam koraka naproti, ki ogroža vse evropske narode v njihovem obstoju, ker je prežeto s slepo mržnjo proti vsemu, kar je tujega. Drugače si ne moremo razlagati fanatizma boljševističnega vojaka, njegovih ogromnih krvavih žrtev, strasti in ogorčenja. Po izkušnjah prve zimske vojne se je izkazalo, da bo za uničenje silnih boljševističnih mas, ki so svojo svobodo, človeško dostojanstvo in kulturo že zdavnaj zavrgle, potrebna dolga, težka borba. Ogromna oborožitev, trajajoča več kot desetletje, je lahko oskrbovala neslutene mase z vojnim gradivom. K temu so se pridružile še ogromne razdalje in vplivi ruske zime. Razni priložnostni protinapadi so bili neizogibni, vendar je nemško vodstvo iz dosedanjih uspehov dobilo željene nauke in tako lahko dopušča nasprotnikovo približevanje, dokler ne bodo izkrvavele brezštevilne množice.

2. Politični uspehi.

Politični uspehi dosedanje vojne popolnoma odgovarjajo vojaškim. Popolno uničenje človeške individualnosti v boljševističnem sistemu je bilo spoznano kot največja nevarnost za obstoj Evrope. Vdor boljševizma v Evropo ne bi uničil samo evropskih narodov, temveč bi zatrl ves človeški obstoj na tej zemlji. Še bolj pa povečujejo strašno nevarnost tega vražjega sistema taktični uspehi boljševizma, ki so se znali uveljaviti ne samo pri lastnih narodih, temveč tudi pri Angležih in Amerikancih in njihovih podložnikih. Narodom Sovjetske zveze njihovo vodstvo često in z uspehom prikazuje, da se borijo za svojo svobodo in za svojo domovino proti »fašističnim vsiljivcem«. Njihova verna pobožnost se izkorišča s ponovno ustanovitvijo svetega Sinoda in moskovske patriarhije. Stalin je že davno uvidel, da ne more priversti mase naroda k vzdržljivosti in nadaljnjemu prelivanju krvi z brezverskimi gesli. Vsled tega je prevzel tudi na zunanjo popolnoma zavestno tradicije carističnega imperializma in to: z oživetjenjem cerkve, vrnitvijo starih vojaških činov, uniform in discipline in s svojo splošno domovinsko propagando. On sam se je prikazal kot »najvišji maršal«¹ Sovjetske zveze v izzivajoči zlati uniformi pri sprejemu odposlancev plutokratskih sil Angli-

je in Amerike ne glede na to, da je bil poslednji kot poslanec v Moskvi milijarder. Stalin se je tudi vedel kot car.

V resnici služi njegova »nova«² cerkvena politika prav tako varanju njegovih narodov in jačanju njegove notranje vladajoče pozicije, kot tudi propagandi med balkanskimi narodi. V resnici hoče s poudarjanjem domovinske ljubezni prikleniti nase istočasno vse domoljubne, verne Ruse. V resnici služi obnavljanje starih vojaških tradicij, uvedba starih službenih stopenj in znakov samo jačanju vojaške discipline v rdeči armadi in utrjevanju osebne avtoritete »maršala«³ kot nekronanega carja. V resnici postaja rdeča armada na podlagi teh predvzetih mer še boljši instrument za izvedbo svetovne revolucije in za zavojevanje svetovnega gospodstva po boljševistično židovskih nasilnikih. V resnici je diktiral Stalin »na konferencah«⁴ v Moskvi in Teheranu odposlancem Londona in Washingtona svoje teritorialne zahteve za čas po vojni. Finska, Baltičke države, vsa nekdanja Poljska z vzhodno Ukrajino, Romunija in ves Balkan naj bi postala njegova vplivna področja. V Italiji in Afriki bi imel pravico političnega soodločanja. Prav tako zahteva časopisje rdečega carja vplivno soodločanje, t. j. gospodstvo nad vso Evropo. To je vsa resnica, ki je že danes vidna v obrisih. Vsi, ki so že enkrat doživeli boljševizem v svoji domovini, vedo, kaj pomeni tak moskovski program. Oni vedo, da bi se celo časi Džingiskana in Ivana Groznega, krvave kleti NKWD pritožili, če bi to postala resnica.

Evropski narodi se zavedajo, da so njihova dobra, človeško dostojanstvo, kultura in svoboda, ki so bili že stoletja ogroženi po vzhodni nevarnosti, danes postavljeni na eksistenčno vprašanje: »Biti ali ne biti — to je sedaj vprašanje!«⁵

3. Ločnica evropskih narodov: samoohranitev ali pogin.

Ločnica evropskih narodov, ki jih je usoda združila v višjo kulturno skupnost in zvezala v evropsko miselnost, ta ločnica je danes jasna. Ona se ne glasi: Zmaga Nemčije ali zmaga sovražne koalicije. Ona se ne glasi: Kasnejša priključitev na zmagovito Nemčijo ali obnovitev evropskega državnega sistema iz leta 1920, sodelovanje s to ali drugo velesilo. Preteklost se ne dá priklicati nazaj. Evropa Versailles, Evropa liberalizma in političnega mešetarjenja, Evropa parlamentarizma, razrednih bojev in kapitalizma je že davno pokopana. Ločnica se glasi: Rešitev obstoja z obvarovanjem Evrope od popolnega pogina po boljševizmu. V svesti smo si, da tu ne gre za biti ali ne biti Nemčije, temveč vse Evrope. Če bi nemške in zavezniške čete ne bile v stanju zadržati boljševistična krdela, bi tega na pol boljševizirani državi Anglija in Amerika nikdar ne storili, kajti oni še vedno mislita, da bodo iz uničenja Evrope lahko izvlekli kake prednosti.

Vendar tako daleč ne bo nikdar prišlo!

Na vzhodnem bojišču se bojujejo vojaki, kakršnih zgodovina še ni videla.

Ne borimo se za obnovitev evropskega državnega sistema iz leta 1920, temveč za ohranitev in zgraditev Evrope. Imamo samo eno izbiro: ali pogin v boljševizmu ali ustvaritev nove Evrope, Evrope enotnosti in svobode, Evrope kulture in resničnega socializma, Evrope... človeškega dostojanstva in lepote v trajnem in pravičnem redu.

Nadaljevanje s 4. strani

Tudi Jož je ob tem klicu presenečen obstal. Nekaj sekund je neumno strmel v Ludveta. Potem se je surovo zakrohotal:

»Ha, ha! — Tudi ti si prišel? — A? Bi jih rad videl? — Tam notri so! — Toda... Ne boš jih videl! — Pes!«

Jož je bliskovito dvignil puško k licu. Ludve je hotel skočiti za kamnito ograjo vodnjaka in počeniti, toda preden se je obrnil, je Jožu orožje padlo po tleh, zagrgal je nekaj skozi široko odprta usta, zakrilil z rokami po zraku, se zavrtel na nogah in padel. Ludve je počenil k njemu. Izpod srajce na prsih mu je bruhala kri. Dobro merjena krogla od nekod ga je zadela naravnost v srce.

Zjutraj je Ludve izkopal iz pogorišča hiše ostanke ožganih kosti očeta in matere in sestre Francke. Zabil jih je v lesen zaboj, skopal na vrtu jamo, rahlo položil malo krsto vanjo in jo zagrebel. Na mali grobek je zasadil križ, povezan iz dveh kosov ožganega lesa. Potem je dolgo molče gledal na kupček sveže prsti, ki je pod njim spala njegova družina. Iz zateklih oči so mu lile solze.

Na dvorišču je iztegnjen ležal Jož in topo strmel v jasno nebo. Roke je imel skrčene k telesu, pesti trdo stisnjene. Ludve ga je pokrival in pokrtil s cvetočo češnjevo vejo.

»Zakaj si to storil, Jož? — Glej, nisem te jaz kaznoval! — Jaz sem ti odpustil tvoj veliki greh!«

Ozrl se je okrog sebe. Pogorišče je še tlelo. Za njim je v vetru valovila mlada pšenica. Na drugi njivi so temnozeleni kosmati listi krompirja silili iz zemlje.

Na Klingarjevem klancu je ob cesti stal samoten križ. Bog je visel na njem in sklanjal s trnjem kronano glavo nad prebodo srce. Vse okrog pa se je smehljalo rosno pomladno jutro.

Ludve je vrgel še poslednji ljubeč pogled na mrtvi dom, na mlado pšenico na njivah, na kupček sveže prsti na vrtu. Zaprl je oči in zašepetal:

»Zbogom! — Zbogom!«

Popravil si je brzostrelko čez pleča in se spustil za drugimi proti Zagradcu. Za njim je v Ravnem dolu ostala njegova zemlja, vse, kar je na svetu bilo še njegovega. Tam je na njivi za pogoriščem rastla mlada pšenica.

Ko je stopal mimo znamenja v Klingarjevem klancu, se mu je zazdelo, da se je trpeči obraz Boga nasmehnil. Tudi Ludvetu je trpek smehljaj razjasnil lice.

»Zdaj sva v Ravnem dolu zemlja in jaz sama! — Samo Bog je ostal nad nama!«

Zvezdna noč se je razgrnila nad Cerknjsko dolino in Bloške hribe. Sopotno vzdušje poletnega dne se je umaknilo plahutajočim sencam polnočnih sapic.

Po okrešeni cesti zamolklo udarjajo koraki. Usta molče, glavé so sklonjene, žalostne postave se enakomerno pregibajo in spešijo v breg.

Topoll!

Vas je osamela. V tišino noči hrešči pasji lajež. Postave se razbeže med hišami. Puškina kopita udarjajo po dverih.

»Kdo je?«

Glas je tihoten, groza drhti v njem.

»Oprite, tovariši smo!«

Zene se križajo, gospodar robanti, tovariši kolnejo in vlačijo iz hiše vse, kar jim pride pod roke.

Tako gre po vasi do zadnjih bajt. Za slovo so zbudili rdečega petelina, da je prasketajoče zakikirikal na slamnatem zatrepu Matevzeve bajte.

»Naprej, tovariši! Ta noč je naša!« udarja v temo hripavi glas pijanega ljubljanskega študenta.

In gredo tovariši naprej, požigajo in ropajo v Selščku, na Radljeju, okrog Blok, na Studenem...

Nocojsnja noč je vaša, tovariši...

Zgodnje jutro.

Po cesti nekje od Cerknice je zapeketal konj. Spenjen se je ustavil pred kasarno. Jezdec je popustil grivo, ki se je je oprijemal, ko je drvel skozi noč, in skočil na tla.

»Stoj! Kdo je?«

Domobranski stražar ga ne pusti naprej.

»Iz Blok«, je odgovor. »Kje je stotnik?«

In že hitita oba po stopnicah v prvo nadstropje.

Nad zemljevidi sklonjeni se posvetujejo častniki in vodniki. Stotnik je miren; ne trene z očmi, ko posluša zgodnjega jezdec:

»V bližini Markovca se nahaja Gubčeva brigada. Bataljon Ljubljanske je nocoj ropal na Topolu in v Studenem. Večje skupine rdečkarjev se zbirajo na področju Volčje—Veliki Vrh—Runarsko. Rajonski odbor je v vasi Viševk, okrožni v Pudobu.«

»Hvala, lahko greš!«

Nekaj trenutkov in trobentač trobi zbor. Fantje stoje v prostrojenih dolgih vrstah.

Povelje: »Bataljon ima nalogo, da razkroji Ljubljansko brigado!«

E, vraga, kje ste zdaj, tovariši — »junaki?«

Popoldne smo vas podili tja po pobočju Javornika. Bežali ste, da ste podplate puščali na cesti. Ko so užigale naše strojnice, ste stisnili rep med noge, ko pa smo vam podkurili z minometi, vas je bilo samo vpitje in kričanje.

»Tovariš, reši me, ne morem več!«

»Prav ti je, tovarišica, kaj pa hodiš z nami! Babe naj ostanejo doma!«

Bližali ste se Rakeku. Saj smo čuli vaše komandante:

»Naprej, tovariši! Tam je vsega dosti. Pili in plesali bomo do zore!«

Naši so vam šli naproti, da vas tako po tovariško pričakajo. In ste pili — svojo lastno kri, pa plesali — po taktu naših brzostrelk in strojnic pod Javornikom do zore in še čez...

Fantje štejejo plen. Prvi bataljon Notranjskega odreda so v krepkem zamahu pregnali z Gradišča, Brezij in Slivnice.

Rdečkarji so mislili, da bo »zaspani stotnik« udaril kar v čelo iz Cerknice, pa jim je zapel z minometi prelepo uspavanko po pobočju, sam pa je s fanti krenil za hrbet in v borih dveh urah razbil nepremagljivo »Slivniško trdnjavo«...

Pri Radljeju in Liscu se udarilo s prvim bataljonom Ljubljanske brigade.

Cudo božje! Kako ti tečejo — ti Ljubljanski tovariši!

Ampak vseh le niso mogli vzeti s seboj. In štejejo, štejejo fantje: deset, dvanajst, trinajst, sedemnajst, osemnajst mrtvih ušivcev.

»Glejte, gospod stotnik,« se je šestnajstletni Peter tam iz Zaplane obrnil k svojemu poveljniku, »tu je pa eden višjih.«

Res! Našitki so iz zlata, tovariš komandir jih je pobral iz mašnega plašča. Kaj hočemo — v znamenju verske svobode...

Pa leže tam še drugi kalini: Namestnik komandirja, dva vodnika, dva desetarja in — bog bogova, s krvjo političnega komisarja.

»To je pa tisti ljubljanski cucek, ki je prišel na teren v lakastih čevljih in z aktovko pod pazduho!«

Fantje se ga spominjajo, kako se je po Ljubljani pred kakim letom ali kaj prepeljeval po promenadi v družbi cesarskih junakov iz juga...

A pobočje je zaraščeno. Bog sam vedi, koliko jih leži tam!

Ujetniki so srečni, da je konec »svobode«. Samo eden med njimi preklinja:

»Hudičeva banda! Pa je govoril, da bomo na Rakeku žrli.«

»Kdo pa ti pravi, da ne boš?« se mu je zasmel Peter iz Zaplane. »Že od včeraj vam kuhajo ričet...«

Stotnik se mudi ob zaplenjenem orožju: tri strojnice, pet pušk in enajst uničenih.

Drugo jutro sekajo naši naprej. Drugi bataljon notranjskega odreda se je razpostavil na pobočju Javornika. Naši se jim približajo na lučaj kamna.

»Tovariš komandant, beli...«

Ta klic gre kot geslo od ust do ust.

»Čakajte, svinje, kam tečete! Nazaj! Kdor bo bežal, bo...«

Pa se že sam zvrne, kolikor je bil težak in rejen. Slavna armada pa v tek — in prav pred ogenj naših fantov...

»Pali!« in že nažigajo kot za stavo.

Ah, da bi ne bili taki odlični tekači! Potem imajo pa 20 mrtvih, mrtvega bataljonskega komandanta, sedemnajst ujetih, za nagrado, da si jim podkuril, pa ti puste tri strojnice, eno brzostrelko, en lahki minomet, trinajst pušk in papirja na kupe...

Pa to je samo mimogrede. Mi nismo za »politiko« in »stranke« nam nič mar!

A kaj porečejo sivolase preudarne glave iz ljubljanskega Mirja, Bežigrada in tam okrog pošte na tale suhoparni stavek:

I. bataljon Ljubljanske brigade ter II. bataljon Notranjskega odreda sta razbita!

Najbrž bodo rekli: »Stara pesem!« — Res! — Toda resnična...

Iz bojev

z Dakijevo XVIII. divizijo

Na Dolenjskem, avgusta 1944.

Blagoslovljeni mir in blagodejni vtisi pohajkovanja po Suhi Krajini so rdečim tolpom le še srečni spomini. Po zelenih poljih in okroglih gričih širom valovite Dolenjske stopajo dan in noč patrole modrih uniform, strah in šiba božja razbojniškim tolpom.

Krvavi dnevi v Zužemberku so minili, osemnajsta si je pre-dobro zapomnila vse. Skoraj dvesto mrtvih, celi vozovi ranjencev, tropa konj in mul, množica dragocenega orožja. Strašen preplah in malodušje je jelo razsajati in tlačiti moralo tolovajske sodrge.

In Daki mora praznovati svojo triletnico. Ušivi tovariši iz osme so mu namenili darilo. Kakšno?

Uničenje tunela pri Smarju. Prišla je tiste dni procesija mul, natovorjena z »angleškim« ekrazitom, v spremstvu priganjačev z »narodnim herojem« v zaščitnici. Kako se je naredilo, smo brali in videli tudi. Za tretjo obletnico pa, kar je Daki služil maršalovo vojsko, mu je osma poklonila darilo: »Osma ruši«. To je bilo vse. Daki pa s tem ni bil zadovoljen.

Daki se je potem zabaval po Krajini na svoj način. Vmes pa je tuhtal in nazadnje iztuhtal: še enkrat bomo poizkusili. In so. Poročila so bila silno ugodna: udarne skupine nameravajo udariti v Suho Krajino. Daki se jim bo izmuznil. A ne samo to. Pri-lika, da si lepše misliti ne moreš.

V popoldanskih urah 13. avgusta so se uresničile sanje »pol-kovnikove«. Domobranci v Krajino, jaz pa v Smarje. Natihem je upal na čin generalnega...

Soparen večer je legal na zemljo, na zahodu so se kopicili temni oblaki. Lačne trume 8. in 9. brigade so bile skoraj na cilju, iz štaba so prihajala povelja. Potem je zagrnila zemljo noč.

Obveščevalni je poročal: Smarje in Grosuplje sta skoraj prazni. Domobranci so se odpeljali večinoma proti Dolenjskem. Tunela sta prosta... Krasno.

Ura je točno polnoči. Mali vrh. Mala posadka domobrancev z veliko nalogo.

Ratatatata... Ratatata... so zapele strojnice. Potem so se oglasili minometi in v nekaj trenutkih je bilo ko v peklu. Domo-branci, ki so zdeli pripravljeni v bunkerjih, so odgovorili.

Brrr... br...br... br... Bum... bumm...
Noč je temna ko v rogu, strojnice divje regljajo, minometi na obeh straneh delujejo ko za stavo. Rakete hipno razsvetljujejo okolico. Telefonist sporoča: »Na položaju. Sovražnik napada z vseh strani, najmočnejše od zapadne.« Na telefonu v Grosupljem poslušajo rafale strojnice in eksplozije min.

Telefonist nadaljuje: »Živijo! Oklepni je prišel in sipa ogenj na rdeče, ki jih je vse polno po pobočju. Padajo ko snopje. To-varišice jurišajo, a ne pridejo nikamor naprej... Sedaj prihaja še oklopni iz Grosupllega. Sijajno. Ze se čuje stokanje ranjencev. Mi se držimo odlično, živi in zdravi...«

Daki, ki je ležal nekje v koruzi, si je hipoma domislil, česa ni napravil.

»Prokleti oklopniki! — »Jurišajte,« zagrmí »polkovnik« Daki. Nekje daleč na njivah se oglašijo tovarišica.

»Živel Tito! — Osma ruši...« dolg rafal je jeknil v ono smer, tolovajka je zavajkala in utihnila.

V Tlakah je mina zažgala gospodarsko poslopje. Močan sij je osvetlil pobočja. Z oklopnikov in z Malega vrha se vsipa jeklena toča. Jurišarji so utihnil. Vseprek beže po pobočjih prekopicajoče se postave, požar ugaša, slapovi pivkajočih kroglj brne v noč.

Daki beži, vojska beži. Smer: Gajniče, Pucihar, Huda Polica...

Iz Grosupllega se je pol ure preje vsulo domobrancev ko čebel ob majske roju. Dakiju se to ni sanjalo. Ne, na Stamenkoviča ni računalo, na Meničanina toliko manj, kolikor dlje...

Zdaj je zaregljalo v gozdu pri Selah. Stamenkovičeve čete so zadele na zasado in jo uničile. Brez obotavljanja naprej. Noč je temna ko neprodirna gmota. A fantje gredo naprej. Tu je Polica.

»Pomota. Huda Polica,« popravlja drugi.

Zdaj se je začelo puškarjenje od blizu, oglasili so se tudi topovi, ki si jih je Daki izposodil pri petnajsti. Kričači so spet zakričali, to pot v mogočnem zboru.

»Juriš! Prvi bataljon levo, drugi bataljon desno... Obkoljuj!«

Tovariši so obkoljevali Polico v dobri veri, da je v njej polno domobrancev. A kako bridko so se zmotili. Stotnik Stamenkovič je zavzel s svojimi četami sijajen položaj na vzpetini, odkoder so na mah zalajale naše strojnice. Potem so začeli gruliti še mi-nometi.

Grrr... gr... rrrr... Tolovajke cvilijo in skušajo navduševati. Trikrat zapored se je oglašil strašanski vik in krik...

»Ha, belčki imajo minomet, mi ga imamo tudi! Juriš! — Bacač, ogenj!« A minomet molči. Daki se je tedaj domislil no-vega manevra. Domobranske strojnice siloviteje zaregljajo. Grom težkih min polni ozračje. Noben juriš nima najmanjšega haska. Tolovaji beže. Daleč zadaj se oglašijo oduren krik.

»Kurbe, juuuriš! Kam bežite svinje? Juriš, juuuriš!« Daki vpije in kolne svoje tovariše. Vendar, ni je pomoči več. Beg; vsak

rešuje svojo glavo, Daki jim kaže pot. In domobranci za njimi.

»Kdo je?« sprašuje poročnik.

»Jaz, partizan,« se oglasi v grmu tovariš in prileze na plan z lahkim minometom na hrbtu in bombo v roki. Za drugim grmom čepe trije in čakajo.

»Ven!« se glasi povelje. Od vsepovsod se dvigajo glave upadlih ujetnikov. Prepadeni, vsi tresoči se približujejo domobrancem in odlagajo puške.

Kratko zasliševanje. Kje je Daki?

»On je zbežal prvi. Streljal je na naše, ker niso hoteli jurišati. Rekel je, da bo postrelil vso drugo četo... Mi smo zbežali k vam.«

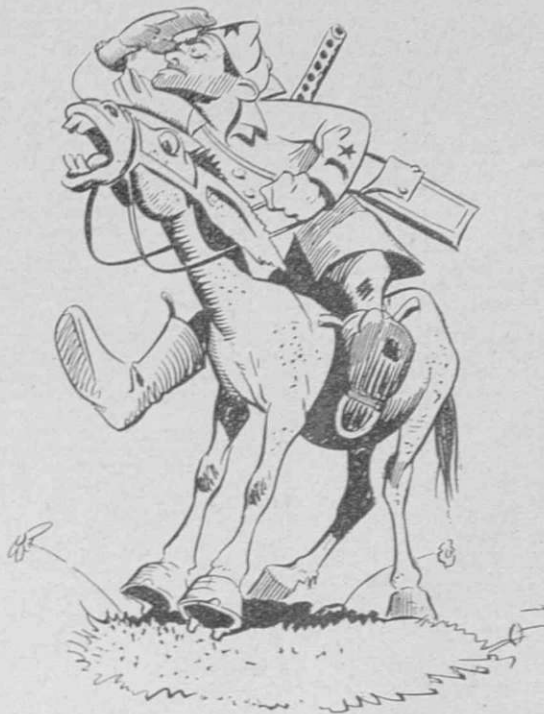
Iskrečih oči in z zaupanjem pripoveduje mlad fant. Potem od-pelje straža ujetnike na izhodišče. Na Polici so med tem, ko so se razvile za vasjo manjše praske, zajeli domobranci oba topa. Izza poslopja je pritekel krasen serec, ponosno vzravnan z lepim sedlom. Domobranec ga je prijel za uzdo.

»Topovi, topovi!« Nepopisno veselje. Od tu dalje ni več go-vora o boju. Redke svinčenke se še oglašajo daleč za hribom, za spremembo še mina. A fantje drve čez drn in strn.

V svoji strateški kunštosti je Daki napodil svojo ušivo rajo v naročje Meničaninovi čet, ki so zavzele položaje pri St. Jurju.

Iz gozda priteče ves zasopljen partizan. Potem drugi in tretji.

»Stoj! Roke v vis!« Tri okamenele postave. Puške jim po-padajo iz rok. Stotnik Meničanin kleči za grmom in opazuje.

Hlačata tovarišica drvi vzdolž potoka. »Evo ju... Tužna ji majka partizanska... Brrrrrrr.« In idile je konec. Tako so brbrale naše brzostrelke vse dopoldne. Kolikor jih je moglo, so zbežali čez Gradišče, Zelimlje na Golo. Pribežališče grešnikov je spet spre-jelo pod svoj krov izmозgane raztepenice.

Krasen dan. Ura je polдне in čez, ceste so prašne, hoste za-vite v megličasto tančico. Boj je končan. Zrak trepetja nad raz-beljeno pokrajino. Od vseh strani se zgrinjajo v Grosuplje do-mobranci z mogočnimi akordi koračnic na ustnah. Stamenkovič jaha pred kolono Dakijevega serca.

OFarji in komunisti na Grosupljem, ali ste videli, kaj znajo naši fantje? Povejte še drugim, sporočite v Ljubljano, povišajte Dakija v maršala. Takle je bil uspeh osemnajste: preko sto na-šteti mrtvih, med njimi komandirji, komisarji, SKOJevci in bogve kakšna sodrga. 54 ujetnikov, med njimi polovica komu-nistov. Plen: dva topa, 5 minometov, 7 strojníc, dva voza raz-streliva, pušk nismo šteli. Povrhu še Dakijev konj in dva druga, devet mul...

Strašen je bil poraz, osemnajsta je zbrisana iz seznama »di-vizij«. Kdo ne verjame? Gospodične v Ljubljani in povsod, ki se navdušujete za svoje ušive heroje, terenci po deželi, ki si kopljete jamo: vprašajte Dakija, kje ima izposojene topove, kje so mu njegove udarne horde, kje je osvobojenje?

Ah, in topovi, topovi! To je najhuje! In konj presvetlega pol-kovnika!

Minilo je tega dva dni. Topovi stoje v Višnji gori, sredi sta-rodavnega mesta. Daki je v strašni zadregi. Namesto, da bi se opravičil, je nagnal petnajsto v Višnjo goro po topove. Tovariši so v svoji enakosti ubogali in se podali proti Višnji gori.

»Dajte nam topove in konja, tovariši domobranci, ne bomo streljali...« Od Pristave moledujejo obupani glasovi. Domobranci so brž hiteli k njim, da bi se bližje pogovorili.

A tovariši nočejo čakati. Beže, spet beže, to pot s podvojeno hitrostjo. Nič več nočejo slišati o dogovoru. Za dokaz pa so spet pustili 2 strojníc in lahki minomet. Pet prisilnih mobilizirancev se je javilo domobrancem. Povedali so, da kljub vsemu tako še niso bežali...

Poroča v. p. Ludvik Rogač.

Zalostni konec poljskega upora v Varšavi je spel razkrižal podlo igro Moskve in njenega »poljskega osvobodilnega odbora«. Ko so sovjetski oddelki pritisnili do bližine Varšave, so dobili poljski uporniki v Varšavi iz Londona, London pa iz Moskve, ukaz, naj se upro. Uporniki so res planili pokonci pod vodstvom generala Stomarovskega računajoč, da bo njihov nastop potekel vzporedno z zmago vitim sunkom rdeče vojske v mesto. Upor je bil z vso naglico odločno zatrt, tisoč Poljakov so plačali z glavo svojo nepremišljenost in zanašanje na Kremelj. Po tej katastrofi so vsi zavezniki, ki so Poljake k uporu nahujkali, začeli igrati Pilata. Odkrito sta skrivnost razgalila angleški list »Catholic Herald« in »Osservatore Romano«. Sovjeti so se zločinsko poigrali s Poljaki in jih vrgli v pogubo. Vse kaže, da so vedeli za nepremagljive zapreke, ki so branile njihovim četam prodor v Varšavo, pa vendar niso hoteli zamuditi prilike in pogosti v brezupen boj poljskih upornikov. — Tako so se jih znebili, zraven pa lahko igrajo Pilata in si perejo krvave roke...

Vrednost zvestobe doživlja čudne preobrazbe. Zvesta Francija, ki je ramo ob rami z Angleži vskočila v vojno, je bila poplačana za svojo zvestobo tako, da so ji skozi dve leti nenehno razbijali »vojaške cilje« in jo sedaj osrečili tudi z invazijo, ki bo zapustila za seboj najmanj toliko ruševin in grobov kot dokaz »osvobojevanja«, kakor jih je zapustila prejšnja svetovna vojna. Poljska ni nič za trenutek omohalova v svoji zvestobi do zaveznikov in je zaradi tega prehodila ves križev pot. Zaradi te zvestobe mora na nov križev pot, v katerega so jo pognali »zavezniki« sovjeti, blagoslov pa so dali tudi ostali zavezniki. Tretja je Srbija, ki Franciji in Poljski dela družbo in mora svoja bridka spoznanja plačevati z visoko ceno. Niš je bil nedavno že devetih bombardiran. Nanj je padlo nad 800 bomb, ki so ubile 50 meščanov. Ponoči na 11. avgust pa so Angličji z bombami obsuli Kraljevo in razbili pol mesta, z večno »svobodo« pa osrečili 40 ljudi. 12. avgusta so vsiljevali s strojnimi in bombami svojo svobodo tudi potnikom, ki so se vozili po Srbiji. Pri Aradževu so obsuli potniški vlak s strojnimi in bombami, drugi dve letali sta se lotili potniškega vlaka pri Paračinu in ranili šest potnikov, neko drugo letalo pa je vzelo za tarčo tovorni avtomobil, na katerem so se vozili delavci. Dva sta bila ubita, sedem ranjenih. Istočasno so padle žrtve tudi pri postaji Mrzenice na progi Stalač-Kruševac. Trije železničarji in dva potnika bodo nenehno priče sreče, ki jo prinašajo ameriška letala.

General Alexander, vrhovni poveljnik zaveznikov sil v Italiji, je razpustil tolpe v zasedeni Italiji, ki so jih profitašistične stranke zaradi njihovega »rodoljubnega« junaštva imele v posebnih časih. Jasno pa je, da si je general Alexander nakopal jezo in skrajno nevoljo pri najbolj vnetih skupinah tolovajev v severni Italiji. (Po »Deutsche Adria Zeitung« z dne 24. avgusta 1944.)

*

Pomembna obletnica. Pred dnevi sta minuli dve leti, odkar je notranjska zemlja poredla od krvi dveh mladih idealnih fantov, Hitijevega Janeza in Franceta iz Begunj. Za njima je potem padel še borec Janez Debevec. Ta dan z vso pravico lahko imenujemo mejnik v zgodovini Notranjskega protikomunističnega gibanja. Saj so bile te krvave žrtve oni simbol, ki je dal hrabrim meniševekim fantom pobudo, da so kakor eden zgrabili za orožje, da rešijo sebe in svoje pred krvavim boljševičkim besom. Od tega dne dalje je sliherni dan hrabre begunjske posadke dan junaštva in učinkovite borbe, ki je te preproste kmečke fante povezala v eno samo telo, prešinjeno z eno mislijo: v borbo do zmage, da maščujemo nedolžne žrtve. — K obletnici je čestital fantom tudi njihov poveljnik stotnik Rupnik Vuk, z njim pa vsi Slovenci, ki gledamo v takih junakih, kot so begunjski fantje, poroštvo naše zmagre. Ta obletnica bodi tudi v spomin vseh onih iz begunjske posadke, ki so padli na braniku domačije s puško v roki ali pod zločinskimi kroglami v Mozlu, Grčaricah, Mažkovcu in drugod. Vsi ti, pa tudi živi begunjski junaki, so nam svetli zgled žrtev za pravičen boj proti komunistom na naših tleh.

Komunistična enakost... Po odhodu Badoljevcev 10. septembra lansko leto je bil v Ribnici postavljen za poveljnika mesta učitelj Terčak. Njegov namestnik je bil spekulat Selski vse do 1. oktobra. Komunisti so bili odredili mobilizacijo moških od 17. do 45. leta starosti. K nekemu teh »komandantov« je prišel nekdo prosit, da bi njegov bližnji sorodnik ne odšel takoj »napreje«, ker da je precej star in bolan ter ima mnogo majhnih otrok. Poveljnik je prosil odgovoril: »Tovariš, obrni se v tej zadevi na terenski odbor. Štab divizije zahteva mobilizacijo, o vsem pa odloča okrajni odbor, ki razdeli število primerno proste vojsne službe na terenske odbore. Ti terenci odločijo, katere osebe naj gredo v vojsko. Pri tem se držijo splošnih

navodil, ki se glase: Najprej naj se mobilizirajo in odpošljejo nasprotniki, potem neutralsci, potem simpatizerji po stopnji njihovih simpatij, na zadnje bi prišli na vrsto pravi komunisti! Tako je komunistična enakost! Nikdar se pozabimo tega, kdo je poslal naše može in fante proti njihovi volji v komunistično bando! To so bili terenci, oči in ušesa komunistične revolucije!

Kača pred poginom najhuje otepa z repom. V okolico Trebelnega in Mokronoga se je zadnje dni zopet natepla komunistična drhal. Zato se je vršila v nedeljo za njimi večja akcija novomeških domobrancev. Toda te so prehiteli Tržiščani, ki so že prejšnji večer odšli za njimi s težkim orožjem ter jih pregnali. Enega so ubili, ostali pa so kakor navadno pokazali pete in zbežali v varnejša zatočišča. »Mnogo hudega so nam že napravili, toda tako divji še niso bili!« Tako so pripovedovali prebivalci Trebelnega, Zabukovja in okoliških vasi, kjer so se v soboto mudile 3 komunistične »brigade«. Komunisti so po vaseh ropali in plenili, samo v mali vasi Zabukovju so klali naropano živino na petih krajih. Kmetom so pokradli krompir, zabelo in sploh vse, kar jim je prišlo pod roko. Tudi s seboj so odvedli veliko množino goveda in prašičev. Cesar niso pokradli, to so brezobzirno uničevali. V neki naši hiši so razbili pohištvo in posodo ter v svoji divjosti vse razmetali. V dveh hišah so odvedli družniškega očeta, ker so pri njih našli slovenske časopise. Ljudje so prestrašeni in se v obupu sprašujejo, kaj vse to pomeni. Pa smo jim mi to povedali: Ropanje komunistov je nov dokaz njihovega propada. Oni vedo, da jim gre h koncu, da kmalu ne bodo imeli več prilike, da bi se znašali nad dobrim slovenskim ljudstvom, da bi žrli in uživali. »Zato uživaj sedaj, dokler je še čas! Kmalu bodo minili časi, ko smo imeli mi v deželi oblast na neoboroženim kmetiskim ljudstvom; naša borba je izgubljena, naš popolen razkroj in bi se znašali nad dobrim slovenskim ljudstvom, da bi žrli in uživali. »Zato uživaj sedaj, dokler je še čas! Kmalu bodo minili časi, ko smo imeli mi oblast v deželi nad neoboroženim kmetiskim ljudstvom; naša borba je izgubljena, naš popolen razkroj in poraz sta v bližini!« Tako so si mislili komunisti, to dokazujejo njihova barbarska dejanja.

Nekaj desetina Tržiščanov pregnalo 3 rdeče brigade. Ker so že tržiški domobranci sami opravili s tolovaji in jih pregnali, novomeška akcija ni imela več z njimi dela. Padel je znani terenci in zaščitnik Piškur, strah trebelske okolice.

Papirnata ofenziva. Ker nam komunisti z orožjem ne morejo do živga, marveč doživljajo poraz za porazom, se že nekaj časa s papirjem divje zaletavajo v nas. Skoraj vsak dan izdajo letake, enkrat naslovljene na domobrance, drugič na njihove sivojce, da bi nas kako izvabili k sebi. Vse strani njihovega časopisja so polne groženj, kako strašen račun bomo dajali domobranci, če takoj ne zapustimo domobranski vrst, na drugi strani pa sladko medenih obljub, kako imenitno se nam bo godilo, če prestopimo k njim, še več ogabnih laži, da se je tu javilo toliko domobrancev tolovajem, tam pa zopet toliko. Nam se zdi, da se komunistom mudi, zelo mudi, ker uvidevajo, da če domobranci ne odnehamo, je po njih, zato bi radi s svojimi lažmi in zavijanjem domobrance zmešali in razkrojili ter tako zmanjšali našo odpornost in udarnost. Pa čim bolj se s papirjem zaletavajo v nas, tem bolj strnjene in odporne nas najdemo. Le ženite svojo papirnato ofenzivo naprej, komunisti! Saj zdaj vam preostaja samo še papirnato orožje, ker drugega že skoraj nimate več. Še tiste topove, težke strojnice, ki ste si jih izposodili od hrvaških »tovarišev«, smo vam odvzeli pri Šmarju. Če nam vaše krogle niso prišle do živga, še vse manj nas bodo raniли vaši lističi ter laži in zavijanja na njih. Slovensko domobranstvo je trdno in strnjeno, vsaka krogla, pa naj bo svinčena ali papirnata, se ob njem odbije in sfrči nazaj v tistega, ki jo je sprožil. Le dajmo se, komunisti! Vi v nas letake, lističe in brošure, mi v vas svinčanke, granate, bombe in mine! Bomo videli, kdo bo dalje vzdržal!

Komunistične barabe so v strašni stiski. To nam je zopet priznal v najnovejši številki svojega hrupavega trobila z dne 10. avgusta t. l. sam vele-neumni propagandist Tone Fajfar, ki je v uvodniku zapisal: »Pri razkrajanju domobrancev se moramo posluževati vseh sredstev in zvez. Prepričajmo svoje domobrance, ki naj potem po svojih zvezah vplivajo nanje. Iščimo vsepovsod stikov z domobrantskimi edinicami, pomagajmo jim z vtihtapljenim našim tiskom. — Predvsem dopovemo domobrancem, da se z njihovo odločitvijo mudi, hudo mudi.« — Mi pa se tega dobesedno držimo. Svoji nam res hodijo pripovedovati, da so slavne komunistične tolpe v popolnem razsulu. Sedaj tudi razumemo, zakaj smo zadnje čase prišli s komunisti tako pogosto v »stik«. Kar še prijateljski: saj vidite, da vas komaj čakamo! Vemo, da se vam strašno mudi, toda mi pravimo: Pogine naj, kdor je svojemu narodu skočil v hrbet v najtežjem razdobju njegove zgodovine! — Pa še nekaj. Če Fajfarjeve vrste natančno preberemo, nam postane marsikaj jasno, kar si bo dobro zapomniti...

Štajerci bežijo! Pred 14 dnevi so rdeči vlekli skozi Primsko večje število mobilizirancev s Štajerske. Konec tedna so se večje trume raztrganih in bosih Štajercev pomikale nazaj proti Štajerski. Ljudje so jih spraševali, zakaj bežijo, pa so jim odgovarjali, da ni nobene komande več in da hoče biti vsak drugi že oficir. Ti oficirji se med seboj pripravajo, za moštvo pa se nihče ne zmeni, razen

KOMUNISTIČNI PORAZI ZADNJIH 14 DNI
V LJUBLJANSKI POKRAJINI:

PADLIH 634

UJETIH 162

PRIBEZNIKOV 74

PRIJAVLJENIH SKRIVACEV 45

NA PRIMORSKEM PA JIH JE PADLO
OKROG 730

takrat, kadar jih je treba gnati v napad. Zato bodo šli nazaj na Štajersko, kjer je vendar še vedno lepše kakor na Dolenskem.

Tolovaj Skraba Matič se je spet »proslavil«. V petek dne 11. avgusta so prišli komunisti v okolico Tomišlja in lovili moške po njivah. Ker so vsi bežali pred njimi, so začeli nanje streljati. Tako so zadeli nekega fanta, po domače Ančkinoga iz Strahomerja. Ranjenega fanta so komunisti ujeli in slekli do golega, nato ga je prosluli komunist Skraba Matič iz Bresta ustrelil.

Na begu po porazu pri Šmarju so komunisti izgubili mnogo važnega gradiva. Med tem gradivom so našli domobranci tudi del imenika padlih rdečih tovarišev in sicer 87. Rdeči statistik je vodil v evidenci le padle partije. Komunistično vodstvo tudi za to »rajo« ne ve točnih krajev njihovih grobov, saj so po njihovem le materija, ki naj zgine pod »svobodnim« soncem... Med imeni padlih je tudi prosluli morilec in rdeči krvnik Majcen iz Mokronoga, ki je umrl v neki gozdni bolnišnici. Za druge, po komunističnem mnenju še manj vredne žrtve seveda rdeči politikomisarji sploh ne vodijo evidence in zato tudi puščajo vse take žrtve kar v gozdovih, saj je zanje dovolj, da so se žrtvovali za cilje rdeče revolucije.

Novo zmago je 14. avgusta izvojevala bojna skupina pod poveljstvom stotnika Stamenkoviča v bojih na Hudi polici. Skupino sta napadli 8. in 9. brigada, operacije pa je vodil štab XVIII. »divizije«. Kdor se ni hotel predati, je padel. Po očiščanju tega ozemlja je skupina nadaljevala pohod na Zgornje Blato-Drenik-Vino in dobila zvezo z novomeško bojno skupino. Izgube rdečih: nad 90 mrtvih in 21 ujetih. Zaplenjeno: 2 protitankovska topa, minomet, strojnica, brzostrzelka, več mul in konj ter mnogo streliva kakor tudi nekaj min za topove.

V bojih na Golcu in pod Kureškom je padlo 17 tolovajev. Med pobitimi so bili 1 stotnik, poveljnik VIII. brigade Marincej Jože iz gostilne pri »Tičkus v Hrastrju pri Ljubljani, 2 poročnika, 1 podporočnik in politikomisar XVIII. divizije. — Rdeče drhali so se z velikimi izgubami umaknile in zbežale proti Suhu Krajini, ne da bi imele trenutek počitka. Za seboj so puščale material, živino, se sezuvala in tekle, kolikor so jih noge nesle.

Po hudi polomiji pri Šmarju se »heroji« Daki nikakor ne more znajti. Žal mu je za njegovega konja, novega »posilnega«, še bolj za zaplenjene topove. Zato je postal na novo zbrane skupinice proti Višnji gori, kjer so jih v primerni višini pozdravili višnjegorski borci in jih blagoslovili s toplimi pozdravi. Kravve sledi od Peččenika do Nove vasi in Sv. Duha pričajo, da je tudi na teh umikih padlo mnogo Dakijevih žrtev. Daki je poslal sem ljudi z zagotovilo, da je major Križ že po dogovoru pripravljen na predajo, saj je med domobranci zaradi pisem Toneta Fajfarja že »popoln razkroj«...

Posebno lepe uspehe je imela od 16. do 19. avgusta Rupnikova bojna skupina. S svojimi junaškimi četami, med katerimi se najbolj odlikuje 47. četa, je prodrla daleč čez Gornje Sleme in Slivnico na Bločice in izvršila naskok na Lisec in Radlje. V bojih je padlo 34 naštetih tolovajev, štirje pa so bili ujeti. Fantje so zaplenili minomet, dve strojnici, nekaj pušk in strelivo. S polnim zadetkom so domobranci uničili dve težki strojnici in ubili celo posadko. Od fantov je bil težje ranjen le domobranec iz 47. čete.

Komunisti pod tujim vodstvom. V okolici Mirne se je mudila neka brigada, h kateri pripada tudi Jaklič iz St. Ruperta. Ob tej priložnosti je bil imenovan doma na obisku in je povedal svojim sosedom, da jim gre sedaj zelo slabo, ker so dobili vso komando v roke Lahi.

Predzadnja številka informacijskega vestnika OF priobčuje nov razpis »Tekmovanja k zmagi«. KP je zvovala dala IOOF nalogo, da zbere vse sile za »kampanjo tekmovalnega zmagca«, pri katerem naj bi sodelovali vsi — SPZZ, ZSM in vsi močiji taki hieroglifi. To tekmovalje je trajalo, tako omenja listič, od 27. aprila do 20. julija, bilo zaključeno, sedaj pa, ko gre »zmaga h koncu«, bo treba znova »tekmovali.« Rezultati bodo vidni — tako prav zaključuje tovariš Kidrič, mi pripominjamo le, da so ti rezultati z dneva v dan vidnejši in jasnejši...

Domobranci! Prejeli ste že tretjo številko vašega lista. Uredništvo želi, da bi bila vsaka številka lepša, zato pišite za njo tudi vi. Opišite svoje pohode, pomembne dogodke na teh pohodih, pošljite izvirne slike iz vaših uspešnih bojev, da boste tudi vi sodelovali s svojim listom. Dopolne in slike sprejema Organizacijski štab — oddelek VI.

Bezugspreis: Einzelnummer 2 Lire. — Schriftleitung und Verwaltung Rimska cesta Nr. 22, Laibach, Fernruf 46-12. — Schriftleiter: Leutnant Dr. Stanko Koelper. — Erscheint jeden 2. Donnerstag. — Herausgeber: Aufbauanstalt für die Slowenische Landeswehr, Abt. VI. — Druck: Ljudska tiskarna in Laibach (verantwortl. Jože Kramarič).

Naročnina: Posamezna številka 2 liri. — Uredništvo in uprava Rimska cesta, št. 22 — Ljubljana — telefon 46-12. — Urejuje por. dr. Stanko Koelper. — Izhaja vsak 2. četrtek. — Izdaja štab slovenskega domobranstva — oddelek VI. — Tiska Ljudska tiskarna v Ljubljani (Jože Kramarič).

»Enotnost - temeljni pogoj za našo zmago«
»Einigkeit - die Voraussetzung unseres Sieges«

(General L. Rupnik)

Ljudski zborovanji pri Devici Mariji
v Polju in na Dobrovi.
Volkskundgebungen in Devica Marija v Polju
und in Dobrova.

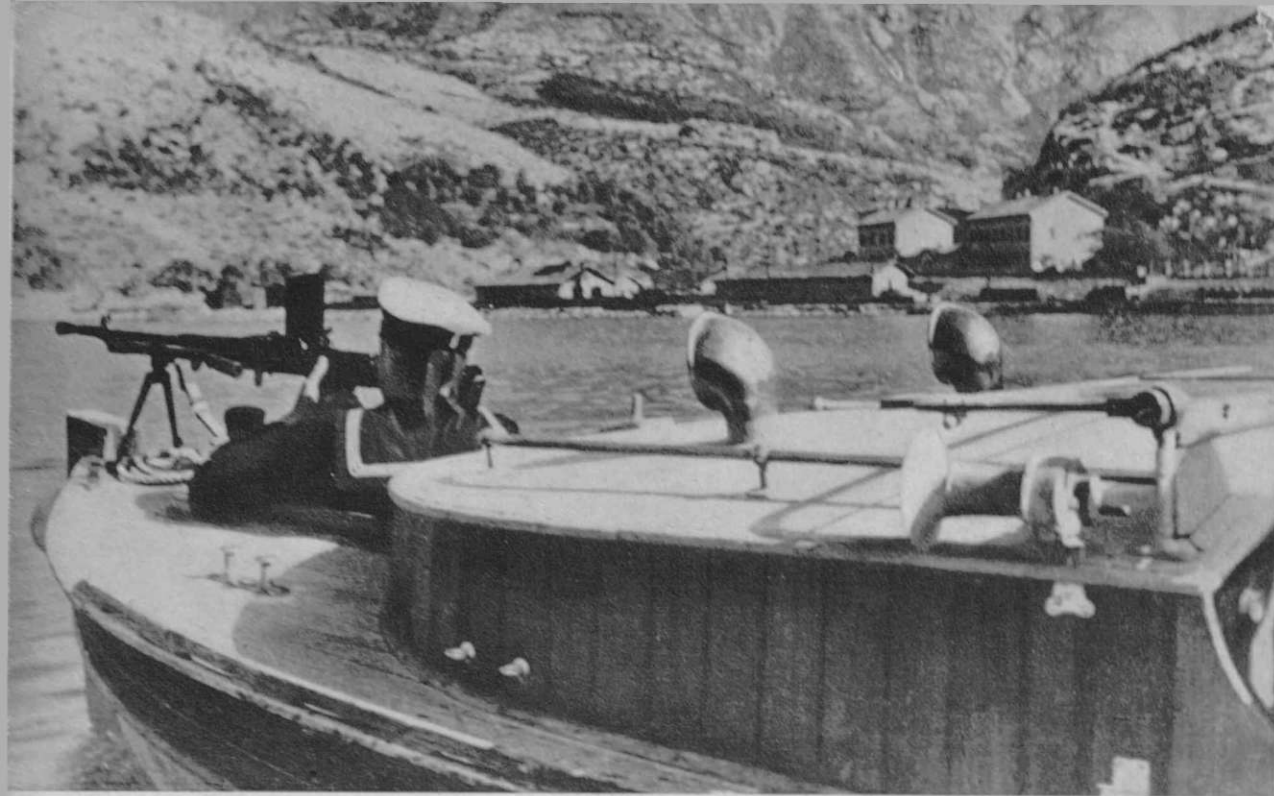
Foto v. p. Pavlovčič

NA OBISKU PRI SOSEDIH

BESUCH BEI DEN NACHBARN

Prebivalci Primorja so bili že od nekdanj dobri in hrabri pomorščaki: Hrvatski patrolni čoln na Jadranu na neki izredni vožnji.

Die Küstenländer sind schon von jeher kühne und tapfere Seeleute: Ein kroatisches Sichtungsbboot bei einer Erkundungsfahrt in der Adria.

Feredžo so prezačili. Ker poskušajo rdeči tolovaji na Balkanu priti v mesta kot mirni civilisti, se morajo prebivalci izkazati. Slika nam prikazuje odkrito mohamedanko, ki jo legitimirajo vojaki bosenske SS prostovoljske divizije.

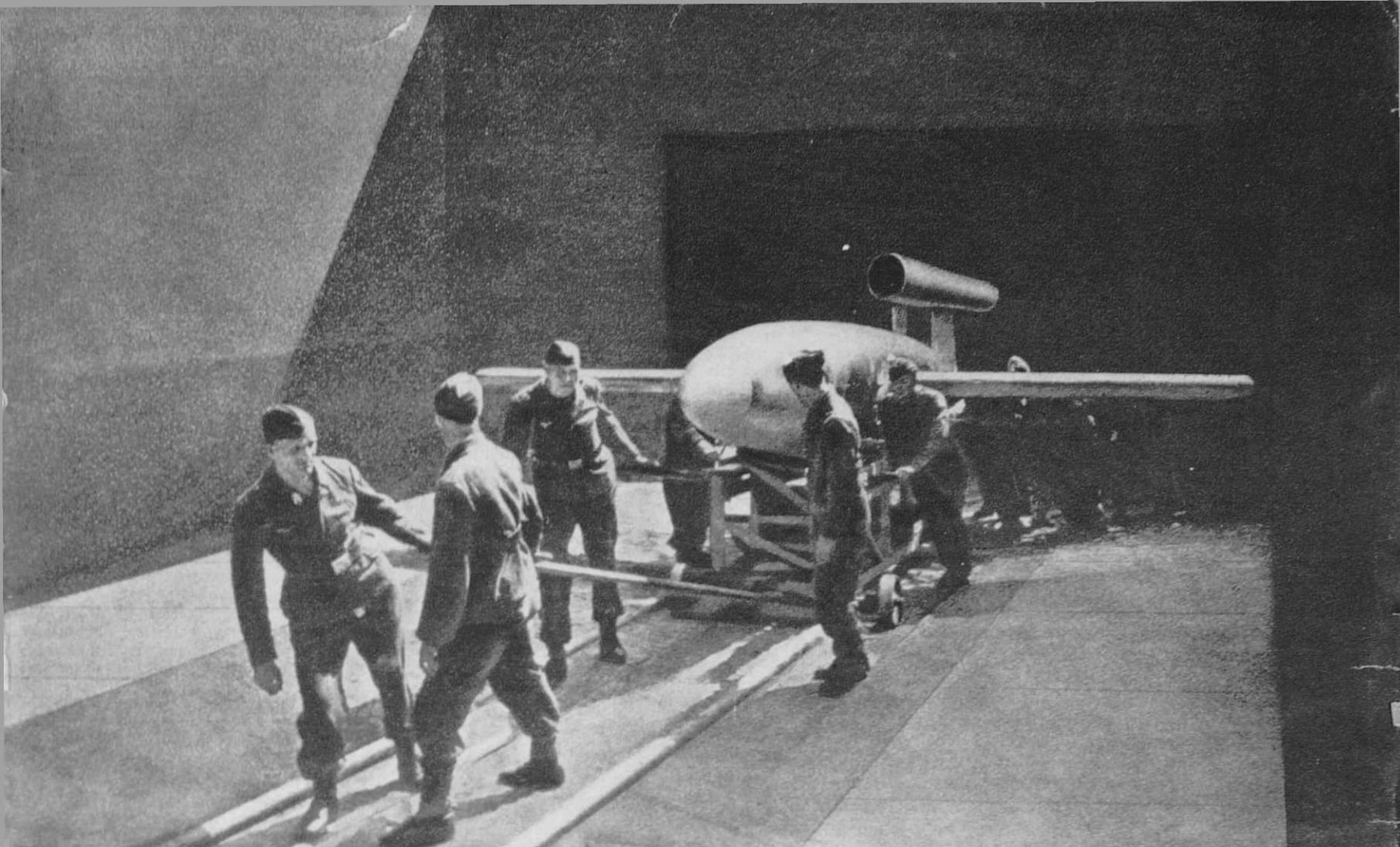
Der Schleier wird gelüftet. Da die roten Banditen auf dem Balkan oft versuchen, sich als ruhige Zivilisten in die Städte einzuschleichen, müssen sich die Bewohner ausweisen. Das Bild zeigt eine entschleierte Mohammedanerin, die von Soldaten der bosnischen SS-Freiwilligendivision legitimiert wird.

Nemška carina nadzira Jadran. Ribiški čoln je pristal v malem pristanišču. Člani oskrbovalne posadke se morajo izkazati pri nemškem carinskem uradniku z izdanim in žigosanim potrdilom nemške oborožene sile.

Deutscher Zolldienst überwacht die Adria. Ein Fischerboot strandet in einem kleinen Hafen. Die Mitglieder der Verpflegungsmannschaft müssen sich mit einer von der deutschen Wehrmacht erteilten und gestempelten Bestätigung beim deutschen Zollbeamten ausweisen.

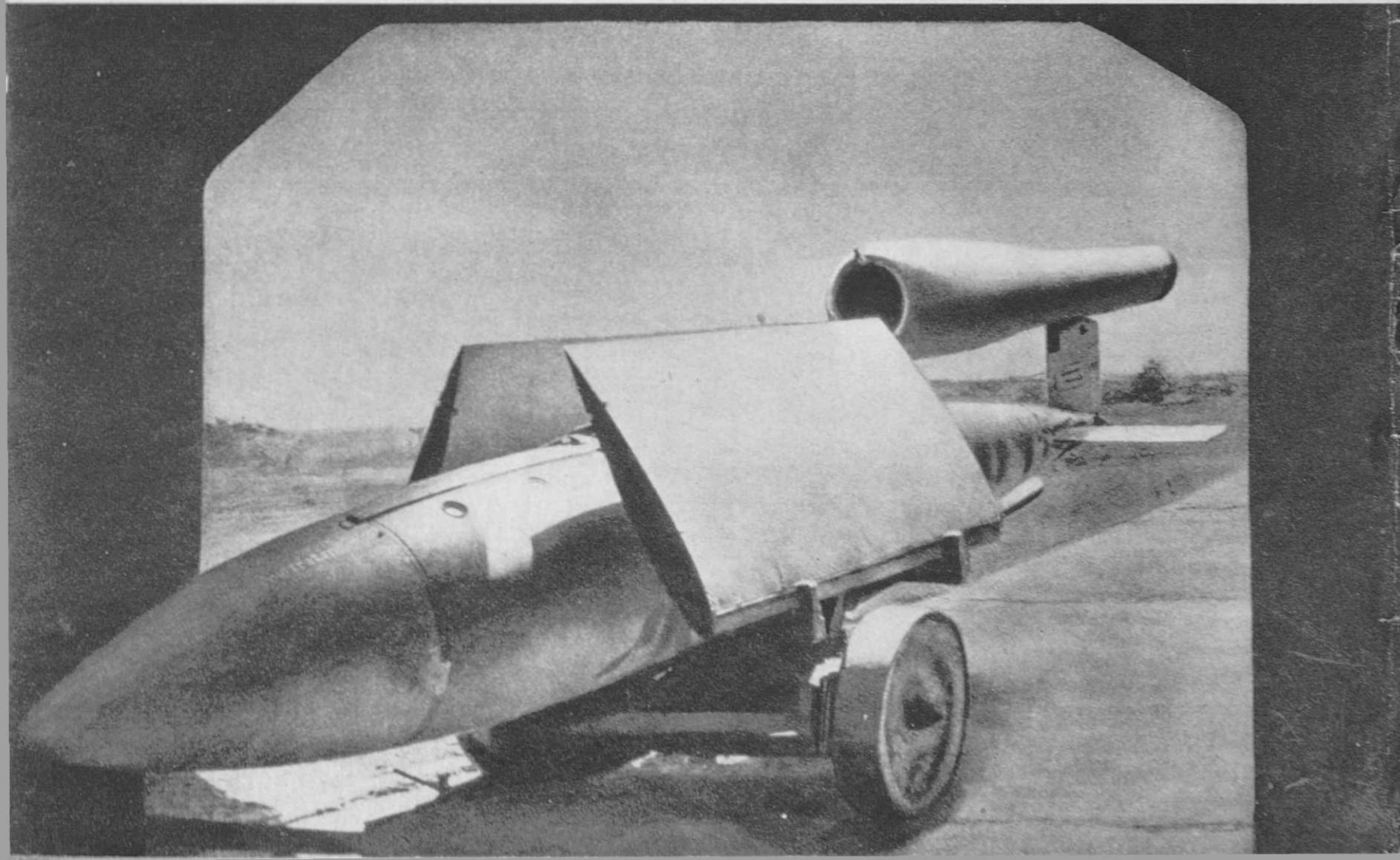

52

V1 STARTA AM START

Iz varne shrambe peljejo V1 na start. Pogonska naprava na stisnjeni zrak pošilja uničujoči izstrelak na pohod proti otoku. Cilj si poišče s pomočjo naprave za krmarjenje na daljavo. To orožje, ki prinaša Angležem zasluženo povračilo, pomeni izredno pridobitev nemške zračne oborožitve.

Aus einem gesicherten Lager wird die V-1 zum Start geführt. Die durch Preßluft wirkende Antriebsvorrichtung leitet das vernichtende Geschöß auf den Weg gegen die Insel. Mit Hilfe einer Fernsteuerung fliegt der Sprengkörper auf sein erstrebtes Ziel los. Diese Waffe, die den Engländern eine verdiente Vergeltung bringt, stellt eine besondere Errungenschaft dar, welche die deutsche Luftwaffe wesentlich verstärkt.

Domobranci rešujejo kmeta in po komunistih
zapljenjena živila.

Ein von Banditen requiriertes Bauernfahrzeug und sein
Besitzer werden von einer Gruppe Landeswehr befreit.

Braun